СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 17-го Мая, 1906. Число 20. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, May 17, 1906. No. 20

IX-та Головна Конвенція Руского Народ. Союза.

Отсимъ подаемо до вѣдомости всѣмъ вôддѣламъ Руского Народного Союза, що IX. Головна Конвенція Р. Н. Союза вôдбуде ся 25. юнія б. р. и въ наступаючихъ дняхъ въ

SCRANTON, PA.

Кождый вôддѣлъ Р. Н. Союза котрый числить 30 повныхъ членôвъ, записаныхъ на цѣле посмертне, (на половину посмертного рахуесь двохъ на одного) и немаючихъ жадного довгу, мае право выбрати и выслати одного делеґата. Вôддѣлы маючѝ право до бôльше голосôвъ могуть выслати бôльше делеґатôвъ, але на свôй власный коштъ. (§ 48 ст. Р. Н. С. и ухвала зъ VIII Голов. Конвенціи).

§ 48. ст. Р. Н. С.:

Братство маюче вôдъ 30 до 50 повныхъ членôвъ мае 1 голосъ, Братство маюче вôдъ 50 до 150 повн. членôвъ мае 2 голосы, Братство маюче вôдъ 150 выжше, мае 3 голосы.

Делеґаты на Конвенцію мусять бути выбранѝ 30 днѣвъ передъ Конвенціею, на звичайныхъ або надзвычайныхъ мітинґахъ, оголошеныхъ 14 днѣвъ вперед.

Делеґатомъ може бути тôлько повноправный членъ Р. Н. С. и чоловѣкъ письменный. Неповноправнѝ и неписьменнѝ члены делеґатами не можуть бути. Повноправнымъ членомъ е той, котрый належить до Р. Н. Союза найменьше 90 днѣвъ. (Ухвала въ VIII голов. Конвенціи.)

Присутнымъ на IX Голов. Конвенціи и право голосу мають тôлько делеґаты, головнѝ урядники, выдѣловѝ и контрольна комісія. Жаднѝ иньшѝ особы, кромѣ высше згаданыхъ, не можуть бути присутными, анѣ голосувати, хиба тіи, котрыхъ покличе Голов. Урядъ.

Ухвала зъ VIII Голов. Конвенціи:

На головнôй Конвенціи могуть бути присутными и мають право голосу тôлько делеґаты и всѣ голов. Урядники; жаднѝ заступники голов. Урядниковъ, анѣ члены не делеґаты не мають права бути присутными на Конвенціи анѣ голосувати, хиба, що Голов. Урядъ ихъ покличе.

Кождый делеґатъ мусить выказатись письменнымъ повномочіемъ вôдъ дотичного вôддѣлу. (§ 50 ст Р. Н. С.).

Вôдъ Выдѣлу Голов. Уряду Р. Н. Союза.

Jersey City, N. J. 17. Апрѣля, 1906.

К. Кирчôвъ, предсѣдатель. С. Ядловскій, секретарь. А. Шарпонь, касіеръ.

Важне!

До Пов. П. мѣсцевыхъ Урядниковъ Р. Н. Союза.

На пôдставѣ оголошеня и розпорядженя Головного Уряду Р. Н. С. дотичачого IX Голов. Конвенціи, взываю отсимъ Васъ всѣхъ до выбору делеґатôвъ. Всѣ делегаты мусять бути выбранѝ найдальше до 25. мая б. р. Делеґатъ выбраный по 25-мъ маю е неважный. — Скоро, котрый вôддѣлъ выбере делеґата, сейчасъ прошу п. п. секретарѣвъ, дати менѣ о тôмъ знати и прислати его имя и адресъ, такъ, щобы до 25-го мая всѣхъ делеґатôвъ имена були вже у мене. — Щобы Вамъ улекшити и оминути можливѝ непорозумѣня, нижше подаю всѣ вôддѣлы, котрѝ мають право выбрати делеґатôвъ. И такъ мають право выбрати делеґатôвъ вôддѣлы: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 46, 48, 50, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 70, 72, 78, 82, 84, 85, 91, 92, 95, 96, 102, 103, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 119, 120, 123, 124.

На делеґатôвъ прошу выбирати тôлько людей письменныхъ и повныхъ членôвъ Р. Н. С., такъ якъ ухвалено на послѣднôй Голов. Конвенціи.

Вôддѣлы, котрѝ не будуть хотѣли выслати своихъ делеґатôвъ, а схотять бути заступленѝ другими делеґатами або урядниками, нехай зволять мене о тôмъ повѣдомити.

Надѣючись, що застосуетесь стисло до моего завызу, остаю зъ поважанемъ,

С. Ядловскій, голов. секретарь.

Вп. Пп. секретарѣ Р. Н. Союза.

Въ виду надходячои IX-ои Голов. Конвенціи, сею дорогою пригадую вамъ, що кождый членъ е обовязаный заплатити 25 ц. на покритє коштôвъ Конвенціи. Хто не заплатить до трехъ мѣсяцѣвъ, буде выключеный зъ членôвъ Р. Н. Союза. (§ 17. ст. Р. Н. С. и ухвала зъ VIII голов. Конвенціи).

Зъ поважанемъ,
С. Ядловскій.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Май.

17	Ч.	Пелагіи
18	П.	Ірини муч.
19	С.	Іова многостр.
20	Н.	6 О слѣпор. Ч. Х.
21	П.	І ана богогл.
22	В.	Пер. м. св. Ник.
23	С.	Симеона, Зил.

На Боевый Фондъ въ Галичинѣ зложили доси Русины замешкалѝ:

1.	въ Питсбургъ, Па.	190.30
2.	„ Ню Йоркъ, Н.Й.	152.65
3.	„ Мікісраксъ, Па.	122.25
4.	„ Нортгемтонъ, Па.	114.50
5.	Канадійцѣ (мабуть зъ Винипеґъ и околицѣ на Хлопский Фондъ выслали до краю)	80.16
6.	въ Карнеґі, Па.	72.50
7.	„ Алеґені, Па.	69.45
8.	„ Джерзі Сити, Н. Дж.	13.75
9.	„ Мікіспортъ, Па.	31.00
10.	„ Правиденсъ, Р.А.	20.35
11.	„ Фордъ Сити, Па.	20.00
12.	„ Болтиморъ, Мд.	19.10
13.	„ Скрентонъ, Па.	17.25
14.	„ Микаду, Па.	15.25
15.	„ Дербі, Конн.	14.50
16.	„ Ботлеръ, Па.	13.25
17.	„ Йорквилъ, О.	12.25
18.	„ Елізабетъ, Н.Дж.	10.00
19.	„ Кенонсбургъ, Па.	10.00
20.	„ Ембрівилъ, Тен.	10.00
21.	„ Елмъ Валі, Кан.	10.00
22.	„ Монесенъ, Па.	10.00
23.	„ Голийокъ, Мас.	8.20
24.	„ Реймі, Па.	7.65
25.	„ Філаделфія, Па.	7.00
26.	„ Бломфілдъ, Н.Дж.	5.50
27.	„ Чікаґо, Іл.	5.50
28.	„ Ст. Луісъ, Мо	5.00
29.	„ Какрейнъ, Кан.	5.00
30.	„ Монтріолъ, Кан.	5.00
31.	„ Калифорнія, Па.	4.50
32.	„ Бруклинъ, Н.Й.	4.25
33.	„ Стюартборнъ, Кан.	4.00
34.	„ Ванкуверъ, Кан.	4.00
35.	„ Білмаеръ, Па.	4.00
36.	„ Торонто, О.	2.20
37.	„ Савтъ Форкъ, Па.	2.00
38.	„ Донморъ, Па.	2.00
39.	„ ГайдъПаркъ, Мас.	1.50
40.	„ Донкиркъ, Н. Й.	1.50
41.	„ Шамокинъ, Па.	1.00
42.	„ Гілда, Ва.	1.00
43.	„ Олифантъ, Па.	1.00
44.	„ Винипеґъ, Кан.	0.50
45.	„ Летеліеръ, Кан.	0.25
46.	„ Колменъ, Кан.	0.25
	Разомъ	$1132.31

Головна Конвенція „Соединенія гр. к. Руских Братствъ“ вôдбуде ся сего мѣсяца въ Вилксбарі, Па. На сю Конвенцію зголошують Братства „Соединенія“ много проектôвъ; премного зъ нихъ заявляе свои невдоволеня зъ дѣяльности дотеперѣшного Головного Уряду, и жадають выбору цѣлкомъ новыхъ людей, бо „теперѣшный Гол. Урядъ такъ господарить съ имѣніемъ „Соединенія“, якъ бы то було ихъ власность“.

Православна місія лагодить ся до свого Собору, якій мае ся вôдбути сего року въ Спол. Державахъ. „Свѣтъ“ накликуе разъ вразъ своихъ православныхъ, щобы забирали голосъ въ передсоборовôй дискусіи, та нѣхто анѣ не обôзве ся, мовь воды въ ротъ набрали. „Свѣтъ“ зъ того поводу дуже падькае.

Редакцію „Канадійского Фармера“ обнявъ п. Меґасъ, якъ читаемо взагалѣ въ послѣднôмъ числѣ „Кан. Фармера“ менаджера I. А. Ваґґу-ого. Дотеперѣшный редакторъ о. Неґричь (независимый), якъ читаемо въ тôй заявѣ — зрезиґновавъ, та якъ намъ доносять — вôнъ не зрезиґнувавъ а усунули его въ редакторства тому, що вôнъ е членомъ независимои рускои церкви, а партія ліберальна, котра е властителькою „Кан. Фармера“, хоче позыскати черезъ нового редактора греко-католиковъ, котрыхъ е бôльшôсть въ Канадѣ.

Завязала ся нова компанія выдавнича, руска, въ Вінипеґъ, Канада, яка мае розпочати выдавництво новои рускои часописи „Канадійска Зоря“. До компаніи належить пятьохъ Русинôвъ, котрѝ заинкорпорували свои праперты для сеи новои часописи по два тысячѣ долярôвъ, такъ що капіталъ закладовый сеи часописи мае выносити 10 тыс. долярôвъ. Головнымъ менаджеромъ сеи выдавничои спôлки мае бути п. Тома Ястрембский, якій попирае консервативну партію — а для котрого головною ідею мае бути лише — доляръ. Зачувати, що о. Гура, Василіянинъ, мае выдавати часопись — релігійного змѣсту — місіонарску.

Въ новозаложенôй читальнѣ въ Сифтонъ, Ман. часть членôвъ сильно невдоволенѝ зъ о. Крижановского, Василіянина, за те, що не позволивъ запренумерувати до читальнѣ „Гайдамакôвъ“ и „Громадського Голосу“, а натомѣсть запренумерувавъ польскѝ часописи.

О. Бодруґъ (независимый) зôставъ именованый канадійскимъ правительствомъ организаторомъ і інспекторомъ рускихъ школъ въ Манітобѣ и Саскачеванъ. „Echo Kanadyjskie“ сильно обурене, що не іменовано якого Поляка.

Минулого тыжня постигло велике нещасте Петра Пайдича, предсѣдателя церковнои громады св. Ивана Хрестителя, въ Скрентонъ, Па. Его найстаршій 10-лѣтный сынокъ гравъ въ пилку (болъ) зъ иншими хлопцями на улици и неначайно пôдбѣгъ пôдъ конѣ, якѝ переѣхали его зъ возомъ и такъ подоптали, що хлопчина за хвильку померъ. Драйверъ, Русинъ, зъ великимъ спôвчутемъ вымовляе ся, що вôнъ не виноватый и процесу зъ того приводу здаесь не буде.

Для скебôвъ наставъ теперь лихій часъ, бо якъ компаністы пôдписали угоду зъ юнійными майнерами, то кождый майнеръ пôшовъ робити на свôй плейзъ, а скебы мусѣли муфовати зъ майнôвъ. Они сподѣвали ся великого заробку, але компанія выплатила имъ звычайну цѣну, стягаючи при тôмъ за харчь, постѣль и т. п., такъ, що скебамъ зъ пейды мало що до рукъ достало ся. На домѣръ того робôтники-страйкарѣ бойкотують ихъ а часто и побивають. Мѣжь скебами, на соромъ, находились и Русины, особливо въ Скрентонъ, и кôлькохъ вже досягла рука борця-робôтника. Именно минулои Суботы найдено тутъ въ шафтѣ Русина зъ розбитою чашкою. Догадують ся, що робôтники пôмстили ся на нѣмъ за ломане страйку; иншій знова вже лежить тыждень въ лôжку и боре ся зô смертію, побитый также страйкарами, а брацтво ухвалило не давати ему жаднои запомоги. Поважнѣйшѝ брацтва и парафіи выкидають такихъ членôвъ, що робили въ майнахъ пôдчасъ страйку або накладають на нихъ высокѝ кары. Словомъ, скебы мають теперь богато страху и сорому.

Т. Ш.

Въ наслѣдокъ послѣдного страйку при твердôмъ угли, много майнерôвъ еміґрантôвъ вернуло до краю, черезъ що теперь коли страйкъ скôнчивъ ся, забракло по майнахъ робôтникôвъ. Въ Tamaqua, Pa. въ майнахъ Lehigh Coal & Navigation Co. зъ тринайцять брехъ, робить лише двѣ. Решта одинайцять стоять, бо нема робôтникôвъ. Щобы зарадити сему бракови робôтникôвъ, выѣхали аґенты до Ню-Йорку и тамъ вербують до майнъ новыхъ еміґрантôвъ Италѣйцѣвъ, Русинôвъ, Словакôвъ, Полякôвъ и др. що власне теперь приѣжджають зъ Европы.

9. с. м. закôнчивъ ся великій страйкъ робôтникôвъ обслугуючихъ кораблѣ на пятьохъ великихъ озерахъ Спол. Державъ и Канады. Страйкъ тревавъ два тижнѣ а взяло въ нѣмъ участь 20 тис. робôтникôвъ. 9. с. м. прийшло въ Клевеляндъ, О. до угоды мѣжь президентомъ юнѣѣ робôтникôвъ великихъ озеръ а представителями компаній корабельныхъ. Робôтники мають вернути до роботы на тыхъ самихъ услôвяхъ якѝ обовязували дотеперь, за те въ сѣмъ тижни збере ся въ Клівелендъ, О. конвенція представителѣвъ обохъ сторôнъ и тамъ мають установити новѝ цѣны платы усѣмъ родамъ працѣ при кораблях на згаданыхъ великихъ озерахъ. Зô взгляду на великѝ страты, якѝ черезъ страйкъ понесли корабельнѝ компанѣѣ, е повна надѣѣ, що репрезентанти компанѣй згодять ся на пôдвышку платнѣ робôтникамъ.

Въ Shenandoah, Pa. дня 15-го мая рано наступила страшна експльозія ґазу въ копальнѣ угля, при чôмъ потерпѣло много людей. Доси вытягнено зъ майны 20 робôтникôвъ страшно попеченыхъ, прочѝ робôтники суть еще пôдъ землею, и нема надѣѣ на ихъ ратунокъ, бо въ наслѣдокъ огню годѣ приступити да майны.

ЗАПРОШЕНЄ.

На посвяченє гр. кат. рускои Церкви новопобудованои, котре вôдбуде ся дня 27-го Мая 1906 запрашаемо сердечно всѣхъ братôвъ и сестры зъ околицѣ и братства всѣхъ організацій, щобы ласкавѝ були прибути и взяти участь въ тôмъ торжествѣ. Приходѣть всѣ а Всевышный вынадгородить вамъ вашѝ труды.

Вôдъ Комітету Церковного въ Desloge, Mo.

Теодоръ Мѣцѣкъ, пред.
Теодоръ Ревакъ, кас.
Григ. Ревакъ, секр.

З. П. Белоконский.

Страшне місце.

Мешканці села Н., відповідаючи на патаня, де положений їх грунт, дуже часто згадували про якесь »страшне місце«; „се за »страшним місцем«", „не доходячи до »страшного місця«", „біля »страшного місця«" і т. д.

Знаючи, що майже в кождім селі суть »місця« з окремою назвою, я не звертав особливої уваги на се »страшне місце« тим більше, що пояснив собі сю назву якоюсь баюрою, в котрій грузнуть вози, або місток з погнилого галузя і т. д.

Описавши згадане село, поспішив я до місцевого двора вдови—шляхтянки, бо не хотів марнувати даром часу. Я не застав її дома.

Они в гаю пють чай з дітьми — пояснила дівчина.

— А скоро вернеть ся?

— Ні — прегарна погода.

— А далеко сей гай?

— Дві версти, а пішки і сего не буде.

— То я піду до гаю, покажіть мені дорогу.

— Вам треба буде переходити через »страшне місце« — не злякаетесь?

— Що се за »страшне місце«?

— На тім місци один мужик повісив ся, а его син застрілив ся; їх там і поховали.

— З чогож они таке вчинили?

— Не знаю, я тут недавно служу.

— Ну, сего я не лякаю ся.

— Коли так, то як вийдете за ворота, звернете на ліво і підете дорогою до дубка, — їх там нема більше, — а від сего дубка веде стежечка через поле; ви по сій стежечці йдете—йдете аж дійдете до долини, до того »страшного місця«, а як минете могилку, побачите праворуч знов стежечку; ви підете тою стежечкою а як її перейдете то побачите гай.

— Чи е там тілько один гай?

— Один.

— Дякую вам.

— Щасливої дороги.

На селі не дуже то точно уміють описувати місцевість, ала сим разом дівчина, видко міська, зовсім вірно вказала мені дорогу, і я досить скоро дійшов до „страшного місця".

Була се невелика, глинковата долина зі скупою ростинністю; посеред неї стояло засохле дерево, мабуть останок колишнього ліска, бо денеде виставали з землі згнилі пняки а в верхній части долини зеленіло кілька дубків. Під засохлим деревом була висипана могила, обгороджена чиеюсь милосердною рукою, але креста не було на могилі.

В долині царювала глубока тишина, лиш якась маленька пташка, сполохана мною, боязко чичикала, перелітаючи з одного корчика на другий.

Під враженем розмови з дівчиною мені стало якось ніяково в сій тишині, в сусідстві з могилою, окривавшою в собі дійствуючі особи якоїсь сільської драми, і я поспішив ся, щоб перейти на супротилежну сторону долини, де еще було сьвітло від лучів заходячого сонця.

Невдовзі побачив я гай посеред непроглядних просторів високо жита, а за малу пів-годинки витав ся вже з зачудуваними моею появою Марією Василівною Будягіновою, вдовицею яких 35 літ, дуже милою женщиною, Анною Даниловною Камишинською, матірю Марії Василівної, на вид строгою, старухою літ 60-ти і з діточками вдови: хлопчиком і двоми дівчатками—підростками. Коли я пояснив причину мого приїзду, они радо згодили ся подати інформації потрібні до точного опису їх маеточку а поки що попросили відпочити і напити ся з ними чаю.

Зовсім природно, що я на се рад згодив ся.

Мати і донька видали ся мені образованими женщинами, тож в короткі ми вкупі завели оживлену розмову про газетні новини, про літературу; опісля ми перейшли на громацькі справи а головно йшла бесіда про положене села, з котрим мої собесідниці були добре познакомлені. При тій нагоді я поміж иншим поспитав:

— Прошу мені сказати скілько е правди в легенді, звязаній зі »страшним місцем«?

— Се не легенда — відповіла Анна Даниловна, — а справдішна історія, і не назвати би треба се місце „страшним" а безсорним...

— Се наша Голгофта, — сумно сказала Мария Василівна.

— Чи справді в долині наложили на себе руку батько і син?

— Так, так, — сказала Анна Даниловна, — а стало ся се тому два роки.

Опісля, не дожидаючи з моеї сторони запрошення, она розказала що слідуе:

— Жив тут селянин Тарас Іванович. Був се на причуд розумний і самостійний чоловік. Будучи доровкарем по ремеслу він проводив осінь і зиму в місті, а в селі проживав від засівів до збірки хліба. Жінка ему давно померла, господаркою завідував жонатий брат, а сина держав в місті і посилав его до школи. По трех роках, по скінченії науці, Тарас Іванович привіз свого сина до села, побоюючись, щоб в місті не розпустив ся, і між иншим, просив нас, чи не могли би ми ему помочи, щоб его син став учителем заснованої ся тоді земської школи. Зразу ми відмовили прошенью, уважаючи образоване Антона недостаточним, та коли познакомили ся з ним близше, пересьвідчили ся, що се зовсім розвинений і очитаний молодець з незвичайною жаждою до знаня і просьвіти, завдяки чому він прочитав всі книжки нашої бібліотеки і правильно приходив до нас по всі нами передплачувані журнали і газети. Тоді ми поручили его вже зі спокійною совістю уїздній земській управі, і, коли відкрили школу, наш Антін Тарасович, зложивши іспит на сільського учителя, з незвичайним жаром і рідкою совістностю приступив до виповнювання своїх обовязків. Розумієте ся, що Тарас Іванович радів, гордив ся своїм сином, однак з другої сторони, високе для селянина, з сільської точки погляду, становище і 240 рублів річної заплати, сильно напружили ворожі відносини зі сторони сільських і волостних головачів в відносинах до Тараса Івановича. А ненавиділи они его за самостійність і борбу з безчисленними сільськими неправильностями, злодійством і подібними проступками. Між иншим батько Антона зажадав судового доходження против волостної управи за розтрату більшої суми громацьких грошей. Доки жив мій чоловік, котрий служив тут довший час мировим посередником, всі лякали ся заподіяти якунебудь пакість Тарасові Івановичови, та, коли помер мій чоловік, „неспокійному духови" стало жити погано. Батько і син стали предметом всяких пакостий і наруг. Но сего було ще мало. Два роки тому назад, коли ми пили вечірній час, входить до нас Антін з таким видом лиця, що я і донька скрикнули з перестраху.

— Я ніколи не забуду тої хвилі, — тихо замітила Мария Василівна і закрила руками очи, немови лякала ся, щоб се вдруге не повторило ся.

— На лици цілком змінив ся — продовжала Анна Даниловна — очи в него були блудні, цілий мов наїжений і, здавало ся, дрожав. — Що з вами? питаемо ся. — Батька засудили на тілесну кару — відповів він тихим, хрипливим голосом, — і... заридав як дитина... Чули ви коли плач дорослого мужчини а ще до того селянина? Се щось страшне...

В сій хвили Мария Василівна підвела ся і відійшла в глубину гаю.

— Не видержала, — тихо сказала Анна Даниловна.

Настала мовчанка.

Ми почали пити чай, дивлячись на дітий, котрі з фірманом тягали сухі гиля, щоби розложити ватру. Она вмить запалахкотіла, осьвітила довкруги дерева і викликала веселі крики молодого поколіня.

— Нещасливі ті женщини, — силуючи всьміхнути ся сказала вернувша Мария Василівна — у них очи на мокрім місци.

— Не даром говорять селяни: „бабські слези — вода", — замітила Анна Даниловна — я сама троха не пішла за твоїм приміром... Можна скінчити?

— А вжеж... в загалі не звертайте на мене уваги...

— То добре... Не гаючись довго, я веліла сейчас запрячи коні і поїхала до земського начальника, а Мария лишила ся з Антоном. Я не надіяла ся успіху та все таки думала, що як небудь відверну лихо. Приймив він мене досить холодно, но, як то кажуть, зовсім коректно, однак на заступництво, щоб знесено засуд в справі Тараса Івановича, відповів так неясно, що я не могла з того вийти. Він заявив, що відносить ся до всіх безпристрастно і не гадае для нікого чинити якого небудь винятку, але з засудом він ще необізнаний, тож наперед нічо не може сказати. Щоб заспокоїти Антона, я, вернувшись, переказала ему розмову трохи инакше, надіючи ся пустити в рух міські знакомости. І дійсно учитель відійшов від нас, здавало ся, трохи успокоений. Другого дня Мария пішла з дітьми в гості до Антона з, вернувшись, донесла, що Тарас Іванович вискакував нічю кілька разів з постелі і хотів кудись бічи, а крізь сон заодно маячив і кричав: „нагайки!.. нагайки!.. ратуйте!.." Учитель ходив мов запоморочений, бо вороги не спали а розносили вісти, що „батька висічуть! ані пані не поможе!" Я, розумієте ся, потішала его, кажучи, що на всякий случай я написала до міста і до лікаря, щоб послідний приїхав і поглянув на Тараса, котрий не тілько ночію хоче кудись бічи, но вже і днем те саме чинить.

Лікар, оправдуючи себе справедливо великим числом недужих, обіцяв приїхати за кілька днів. Так пропшло, здаеть ся, пять днів після засуда.

— Рівно пять днів, — потвердила Мария Василівна, — Антін був у нас 23 Октобра.

— Зовсім вірно: а 28 Октобра входжу я вечером до кухні а той самий фірман спокійно доносить, що він, стоячи на стіжку сіна бачив як в напрямі долини „перебіг Тарас а за ним Антін". Єслиби ми перед тим сего не чули, то старали би ся зарадити лиху, та знаючи те все, ми лиш жалували їх, переконані, що і тим разом син найде батька і приведе назад. Але скоїло ся щось страшне: пастухи побачили до сьвіта два трупи: Тарас висів на гиляці сухого дерева, а під Тарасом лежав Антін з розторощеною головою (вистрілив у рот); біля него найшли револьвер і записку, в котрій було написано олівцем: „Не міг я перенести такої страшної смерти батька і вбиваю себе тим револьвером, котрий я купив, щоби убити тих, хто зганьбив би мого батька. Тіште ся вороги!"

— Ми не бачили самі тої записки, але нам передав її в відписі помічник волосного писаря, симпатичний молодець, товариш Антона, котрий довіс нам також, що цілу ту справу замяли.

Анна Даниловна замовкла.

— Григорій, запрягайте коні, — звернула ся тоді дочка до фірмана.

— Сейчас, — відповів тойже.

І враз з дітьми зник в гаю, з відки доносило ся форкане коний.

Наступила глубока тишина; догаряюча ватра тріщала то блимаючи то потахаючи; в гаю вже зовсім стемніло, а поміж деревами виднілось се поле залите серебряним сьвітлом місяця.

Повіз заїхав і ми помчали до села по мягкій, полевій дорозі.

На другий день, описавши маетність любих і гостинних властительок, я в їх повозці дібрав ся до села Н., щоби на сільській підводі поїхати в дальшу подорож.

* * *

До найблисшого села від Н. треба було переїздити попри „страшне місце", де мій старий фірман здоймив шапку і нагнав кіньми.

— Се „страшне місце", — покористував ся я нагодою дізнати ся про думку селянина про трагічний випадок.

— Оно, — відповів тихо фірман і оглянув ся немов би лякав ся погони.

— Що ви — боїте ся?

— Та Бог его знае: самі ми не розберемо оно таке. Одні розказують, що сатана їх, най щезае, задурманив душу свою погубити, а другі инше говорять — не розбереш... Коби так, бачите, крест над ними стояв, а в церкві помолили ся за їх душі — но би може нічо, а то, бачите, ні креста, ні молитви дозволеної...

— От і торочать, немов то — головно по ночи, — як они вчують, що хтось їде, або вів затуркоче, виходять з могилок, і просять щоби над ними поставили крест і молили ся за них...

— Хтож се бачив?

— Пастухи розказують...

— Хиба се були лихі люди: на що було їм душу свою губити?

— Люди з них були прегарні, — таких знайти трудно...

— То якжеж оно, що сатана зводить лучших людий...

— В тім то і сук: старі та баби одно баюіть, а молодіж друге...

— І молодіж не боїть ся?

— Ні, не боїть ся.

— А чогож ви боїте ся?

— Ніби ми?

— Так.

Старий потупив голову і задумав ся, стараючи ся, мабуть, не згубити ся в натовпі думок, наповняючих его голову. Опісля, не відповідаючи на мое питане, заговорив, не дивлючись на мене:

— І вішали ся у нас вішали, і топили ся — тож топились, та, щоб аж лівульвером, то ми сего не чували, а тих лівульверів у нас не продають.

Видко, що для фірмана був перед усім чудним сам спосіб убийства Антона: він впроваднв новість, незвісну дідам і батькам.

— А з чогож у вас вішали ся і топили ся? — спитав я старого, коли він замовк.

— Бо так оно виходило... от хочби Гарасько — Жовнір: утік він з війська, а, коли за ним стали шукати, — він настрашив ся тай шусть у петлю! — і скінчена справа!.. Опісля десь в третім році Гануся повісила ся в хліві: свекор їй дуже доскулював, накидував ся їй з любощами, не було супокою ні в день ні в ночи, а чоловік був на зарібках; она взяла з корови воловід тай таки на дверях повисла, та еще ноги, прости Господи, підіпхала під себе — двері були низькі...

Но мотиви самоубийства Тараса а тим більше Антона для мого старого були зовсім незрозумілі; тонка психольогія, котра зневолила батька і сина скінчити самоубийством, були теж новістю, якої перед тим не запримітив.

— І з чого то они — Бог їх знаеть, — говорив фірман.

— Як „з чого", аджеж Тараса засудили на тілесну кару...

— Ну то що? Нас, бувало, панове трохи не що дня били на загоні...

— Хибаж се гарно?

— Хто говорить що гарно, — та щож вдієш? А до сего то навіть ще ніхто не доторкнув ся... Мій брат служив при війську: уличкою проганювали а так лупили, що мясо звисало... Щож вдієш?

— Виходить, що ви привикли, а він не міг того пережити...

— Ні, тут щось не так... А взяти Антошка — з чого він?

— За батька.

— А з чого?

Було ясно, що фірман, котрого тіло і кров були затроєні традиціями панщиняних часів, не був в силі піднести ся до поняманя людської гідности, для того я перервав з ними розмову.

Але по якімсь часі заговорив знов, немов би в голос роздумував:

— Після того як би так усі? І землї не стане на могили... Нещасте тай годі... Ох хочби тепер, як прийде до села наш парубок з варібків, — бі-да! Пальцем его не доторкни!..

Аж після тих слів старого фірмана менї стало зовсім ясно, що помимо забобонного страха, у него були певні погляди на „страшне місце": се посьлїдне є символом протесту нового села против старого, котре проповідує безконечне терпіне та котре лякаєть ся нових, непонятних стремлїнь, котрі, після поглядy старого села, можуть лиш спровадити одні нещастя...

З російского переклав Ст. Макар.

Проекти.

Під розвагу IX. Голов. Конвенції „Р. Н. Союза".

I.
Карнегі, Па.

Витяг з протоколу засїдань „Сестр. сьв. Любви" в Карнегі, Па. з дня 6-го Мая 1906 р.

Ухвалено слїдуючі проекти:

1) Щоби кождий член „Р. Н. С." мав однакове право до посмертного, а не як є до тепер, що одні мають право до 600 дол. а другі до 900 дол. Посмертне по мужах або женах в остаточнім разі можна стягати з тих 600 дол.

2) Щоби орґан „Р. Н. С." „Свободу" згідно з ухвалою Всенародного Віча в Мікіспорт, Па. перенести до Пітсбурґ, Па., яко до осередку Амер. Руси.

3) Щоби „Свободу" друковано так, як тепер в посьлїдних місяцях.

4) Щоби „Свободу" получав кождий член „Р. Н. С.", т. е. муж і жена, если суть обоє в „Союзі", а ті що на половину посмертного, щоби получали через половину кождого року.

5) Щоби кождий відділ „Р. Н. С." мав право висилати свого делеґата на Головну Конвенцію, если принайменьше оден рік належить до „Союза" і всї свої обовязки точно сповняв.

6) Делеґатів мають оплачувати ті відділи, котрі делеґатів висилають, а не головна каса „Союза".

7) Щоби установити розмет.

Повисші сім точок уважаємо за конечні до принятя на IX. Конвенції і просимо всї другі чеснї відділи „Р. Н. С.", щоби над тами точками застановили ся і їх принятя домагали ся, если хочемо, щоби ніхто не був покривдженнй і щоби наш славний „Р. Н. Союз" розвивав ся і всїх своїх членів забезпечував.

На се власноручно підписуєм ся: Т. Проньо, предс., З. Говда, мас., К. Рухчиньска, контр., А. Доминїцка, П. Юрчак, Є. Ридзай, Т. Сьвідницька, записниця.

II.
Кенонсборґ, Па.

Аж жаль серце стискає, як читаємо проекти, подані членами „Союза" на IX. Головну Конвенцію! З сего можна бачити, що богато є таких, щоби мало дати, а богато брати. Алеж застановім ся братя, що чогось подібного не може бути. Не в тім дїло як взяти, а в тім, що скорше треба накладати. От возьмім під увагу таке: „Р. Н. Союз" істнує вже довгий час, а ледви міг назбирати так малий капітал. А чому? Для того, що так мале місячне, а так много платить посмертного і ріжні запомоги і на адміністрацію і т. и. Тож лїпше буде наколи „Союз" заведе окрім місячної вкладки — розмет на членів, який вистарчив би покрити місячні розходи.

В такий спосіб наша орґанізація буде стояти на лїпших підвалинах, і в такім разі розходи не будуть перевисшати доходів.

Що до самотних, то кождий, хто має здоровий розум, може бачити, що їм робить ся кривда: платять однаково, а не однаково їм платить ся. Я думаю, що жонатому цїлком не належить ся посмертне по жені, если жена не була членкинею „Союза", — або нехай жонатий платить більше місячне, то тоді най дістає по жені. Ми мусимо так робити, аби вийшло на користь нашої орґанізації, і що дамо і як зарядимо, то все для всїх Русинів є і буде.

Іван Федан.

III.
Сейр, Па.

В числї 18 „Свободи" аж трох членів „Союза" накинулось мокрим рядном на д. Гр. Пиртка і то за те, що він в найлїпшім віpi порушив справу, яка, як йому здавало ся, повинна бути на Конвенції порішена. Я не хочу знова перемолочувати тої самої соломи, бо проект може кождий подати, який хто обдумає і який може заслугувати на увагу, але при тім не належить нарушувати чиеїсь чести і доражджувати комусь, що він має зі собою зробити і як собі поступити. Чи д. Гр. Пиртко жонатий чи нї, сеж справа цїлком приватної натури і уподобаня кождого чоловіка, яка кого другого цїлком не повинна обходити. Я уважаю д. Гр. Пиртка за члена „Союза", а проект ним порушений не є вже чимсь так страшним, бож ходить лише о тоє, що хто не оплачує посмертного, то по таким не повинно ся платити посмертного. Є се цїлком оправдане і над тим нема потреби широко розводити ся. Моглоб так як є і на дальше остати, але ті, що за жени хочуть брати посмертне, повинні на те згодитись, що будуть о 5 до 10 центів місячно більше платити.

Друг Мих. Кричфалуши радить знова, щоби калїкам і немічним до праці, коли виплачуєть ся їм за житя, щоби не рахувати того до посмертного і еще наперед предказує, що „Союз" через тоє не упаде. Ну — не упаде, але чи піднесесь? Ви панове радіб, бачу, все щось нове придумати на розхід, але лиш з тих 70 центів, не звважаючи, що „Союз" вже кілька лїт стоїть майже на місцї, а густо-часто бувають місяці, що доходи нё покривають розходів. І коли инші славяньскі орґанізації зросли о кількана́йцять тисяч, то „Союз" ледво о пару тисяч. Маю ту на гадці Словацко - Мадярске Соеденение і Związek Narodowy Polski.

Від себе ставлю внесене, щоби „Союз" видавав календарі стїнні, бож ту в Америці кождий бизнес підносить ся через оголошення і агентури, і такий календар повинен красувати ся на стїні в кождій україньско-рускій хатї, а бодай хоч там, де суть члени „Союза". О се повинен був „Союз" вже давно постаратись, бо кошт такого календаря міг би виносити найбільше яких пару центів і кождий член радо заплатив би за него, розуміє ся так, щоби не було зі шкодою для орґанізації. Ті стїнні календарі повинні бути так уложені, щоби побіч щоденних чисел були ще і наші рускі сьвята означені, які нашими людьми обходять ся в старім краю, і то урочисті і деякі важнїйші церковні. Ту люде порозкидувані суть по всїх плейсах і часом і лїтами не бачать церкви і сьвященика, тож о всім забувають, а колиб мали на стїні у себе такий календар, то від часу до часу глянули би і пригадали би собі, що тогди і в той день припадає таке сьвято або того а того сьвятого.

Теперішна Конвенція повинна ще і над тим подумати, щоби утримати сталого платного орґанізатора, аґента фахового і енерґічного чоловіка, котрий би занятись розвоєм „Союза", бож так як дотепер справа стоїть, то „Союз" дуже пиняво поступає наперед.

В кінци вже час оголосити той довг, котрий що місяця стоїть в рубрикї приходу або готівки, а іменно ті пожички $1,369,-90, котрі вже кілька лїт стоять в однїй мірі і нїчо не уменшують ся, анї проценту від них не видно. Таж то сума дуже показна, щоби лиш 3 прц. від ста, то вже б за кілька лїт узбирала ся купка проценту, а ту не видно анї проценту, анї звороту капіталу. Се справді загадка... Я радив би, щоби то ширше пояснено і щоби члени „Союза" довідались де, в чиїх руках є та пожичка і який з ними буде кінець, бо на папери все не певне. Тільки на тепер.

Матій Семенюк,
член „Союза" від. 107.

IV.
Гейзелтонь, Па.

Дорогі братя! Прошу взяти тї моє пару слôвъ подъ розвагу на маючôй ся вôдбути Голов. Конвенціи „Союза". Вношу, щобы календарѣ „Р. Н. Союза" не були розсыланй до мѣсцевыхъ секретарѣвъ, и щобы мѣсцевй секретарѣ ихъ розпродували, только щобы кождый членъ „Р. Н. С." мусѣвъ заплатити за календарь при конвенціи. Не такъ якъ то дотеперь дѣяло ся. Єсли секретарь достане календарѣ и хоче ихъ розпродати, то не оденъ тамъ еще возьме, але другій скаже, що я достану ихъ зô „Соединенія" за дармо, а третый скаже — менѣ не треба, и такъ потому и встыдно ихъ назадъ вôдсылати и коштуе експресъ. Друге, щобы было ухвалено на Конвенціи, що котрому членови жена помре, то щобы й по другôй женѣ достававъ посмертне. Але щобы той членъ заплативъ 10 долярôвъ назадъ до головнои касы. Поневаж до теперь такъ дѣе ся, що если мужь достане по женѣ 300 долярôвъ, то выступае зъ братства и зъ „Р. Н. Союза". Не оден такій є и я самъ знаю одного такого, що не був в „Союзъ" анѣ одного року, а доставъ посмертне за жену, а сейчасъ выступивъ, бо казавъ, що больше не оплатить ся платити, бо хотай жена ему померла бы, то жадной запомоги больше не достане.

Отже дорогі братя! Думаю, що если такъ будемо робити, то нашъ „Р. Н. Союзъ" буде лѣпше зростати. Трете, щобы было уложено въ статутахъ дещо и о выборахъ брацкихъ. И щобы була додана присяга членьска и урядниковъ. Во як теперь, то не знаеме якъ поступати собѣ при выборахъ брацкихъ на мітингахъ. Тое прошу взяти подъ розвагу на IX. Головной Конвенціи и ухвалити.

Теодоръ Полиняк.

V.
Мікіспортъ, Па.

Читаю проекты писаній до сего часу (ч. 18) на IX. Голов. Конвенцію „Р. Н. Союза" и бачу, що найлѣпшій помежи ними е проектъ поданый редакціею „Свободы". Председатель вôд. 6. М. Кричфалуши пише менше больше стару пословицю: „Най буде якъ бувало". Однакъ кождый здорово мыслячій членъ «Союза» повиненъ застановити ся надъ тымъ, чи „Союзъ" може истнувати на теперѣшнôй системѣ оплаты и выплаты?

Єсли такъ, то добре, то и я скажу „най буде якъ бувало". Але, щобы про се довнати ся, треба 1) переглянути историю „Союза", и то въ сей спосôбъ, якъ подае редакція „Свободы" въ ч. 18, т. е. вôбрати статистичнй даты на пôдставѣ справозданъ другихъ подôбныхъ организацій (на прим. „Zjednoczenie", котре було близьке банкротства). 2) Образувати пересѣчный вѣкъ членôвъ, пересѣчну смертельность и то особно мущинъ, женъ и дѣтей. Инакше все балаканье буде на слѣпо, не оперте на нѣчимъ, якъ слушно зауважуе редакція.

Дальше пропоную: 1) щобы до „Союза" приймати также Русинôвъ зъ Канады; 2) щобы завести сталй мѣсячнй вкладки на адміністрацію и органъ, на пôдставѣ обчисленъ зъ остатныхъ двохъ лѣтъ; 3) заповадити розметъ на посмертне и запомоги; 4) пôдвысшити посмертне до 900 дол.; 5) за жену платити посмертного 300 дол., однакъ та сума мала бы бути вôдтягнена зъ тыхъ 900 дол. Въ случаяхъ калѣцтва выплаченои запомоги не вôдтягати; 6) щобы женъ приймати до „Союза" на тихъ самыхъ условахъ, що и мущинъ и дати женамъ те саме право, що и мущинамъ, тому если жена належить до „Союза", то належить ѣй выплачувати посмертне за мужа такъ, якъ дотеперь мужови за жену; 7) малолѣтнй най достанить такъ, якъ дотеперь, за дотеперѣшною оплатою 25 цнт.; 8) хто хоче убезпечити ся на половину посмертного, най буде се ему вольно; 9) кождый повный членъ мае платити 2 пнт. мѣсячне на фондъ желѣзный; 10) суму котра дотеперь находить ся въ головнôй касѣ „Союза" передѣлити: на фондъ желѣзный $15,000, а позосталу суму подѣлити по половинѣ на фондъ посмертный и на фондъ адміністраційный; 11) фондъ желѣзный мавъ бы бути тодѣ ужитый, коли бы розметъ выносивъ больше якъ 2 дол. на посмертне и запомоги; 12) ужити всѣхъ способôвъ для притягненя якъ найбольшого числа молодежи и дѣтей.

П. А. Шаршонь пише, щобы п. Ив. Арданъ, редакторъ нашого орґану, постаравъ ся, щобъ всѣ друкованй проекты вôбрати в передати комітетови, котрый то комітетъ бувъ бы выбраный на Конвенціи первого дня. То вже запôзно, а по друге на що выбирати особный комітетъ, коли такій комітетъ уже е (Ред. ч. 18), бо на посьлѣдной Конвенціи зôстала выбрана специяльна комисія, яка повинна ще передъ Конвенціею выробити при помочи адвоката начеркъ статутôвъ, зъ увзглядненемъ усѣхъ проектôвъ и протестôвъ, и такій начеркъ, вже готовый, предложити Конвенціи.

Филипъ Качалко,
членъ брат. св. Димитрія в. 91.

VI.
Вестморлендъ Сити, Па.

Мы подаемо тй внесеня до ухвалы IX. Голов. Конвенціи „Союза". Жадаемо, щобы Конвенція змѣнила ту ухвалу, що посмертне за жену, котра мешкае въ краю може достати мужь только тогды, если она умре що найменше въ 6 мѣсяцѣвъ по его вступленю до „Союза". Зъ тои ухвалы члены суть недоволенй и другй задля неѣ не хотять приступати до „Союза". Єсли та ухвала буде змѣнена такъ, абы тй члены, що мають жены въ краю мали рôвне право до посмертного, если котрому умре жена, якъ члены що мають жены ту въ Америцѣ, то „Р. Н. Союзъ" зыскае больше членôвъ и сильно скрѣпить ся.

Теодоръ Глива, секр.,
за брат. св. Арх. Мих.

„SVOBODA„
(LIBERTY)
HE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ, а россійскѣ Украинцѣ черезъ Книгарню „Кіѣвскои Старины“ Безаковска 14, Кіѣвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ рѣджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Проекти.

Під розвагу IX. Головної Конвенції Р. Н. Союза.

(Продовженє з 3-ої сторони.)

VII.

Карнеґі, Па.

Пильно читаю я проекти в „Свободі“, та крім проектів пп. Пиртка, Шаршоня і ред. „Свободи“, котрі суть не лиш зовсім справедливі, але і потрібні — конечні, всї прочі енчі се лише лайка тай переливане з пустого в порожне. Чіпили ся декотрі п. Пиртка як сліпий плота і лають хоч самі не знають за що. Він хоче справедливости і таких статутів, котрі взміцнили би наш любий „Союз“, а они страшать, що як буде справедливість, то тоді такі члени і братства, котрі не люблять справедливости, виступлять з „Союза“. З Богом Парасю. „Союзови“ таких не потреба, котрі хотіли би богато брати, а платити мало або й нич. Вже подали проекти: 1) щоби було, як бувало; 2) щоби „Союз“ виплачував посмертне за такі жени, котрі в „Союзі“ не були; 3) щоби в разі каліцтва не стягали з посмертного; 4) щоби оплачувати лікарів по всіх плейзах, де лише знаходять ся члени „Союза“. Але де на то „Союз“ мае взяти грошей, то о тім они не гадають, але они ніби „Союз“ ратують... І як найдуть ся їм подібні, то ще схотять ратувати „Союз“ такими проектами, як 5) щоби „Союз“ виплачував не лиш за жену, але і за няня і за маму і за дитину і за всіх крівних, котрі не були в „Союзі“, і 6) щоби платив бодай по $50. на хрестини кождої новонародженої дитини, і 7) щоби „Союз“ оплачував не лиш доктора, але і ґросерників і бучерів, бо чоловік не лиш через каліцтво і хоробу, але і через голод може вмерти, а як ґросерник або бучер не дасть, то голодова смерть грозить; 8) щоби „Союз“ оплачував попів і дяків там де парохія не годна; 9) щоби „Союз“ ставив за свої гроші храми Божі там, де люде собі хотять; 10) щоби заплатити раз вступне, хотяй би і $10., а потім, щоби лиш як від напасти по кілька центів. О, якби такі проекти делеґати ухвалили, то аж тоді „Союз“ дуже високо підніс би ся, бо тоді всякі люде вступали би не поодиноко, але цілими гуртами вписувались би ся на хапатню. Та на делеґатів вибирають людей розумнійших, котрі уважають на те, щоби правдивих членів не скривдити, щоби всім діяла ся справедливість, і як розумні люди, они знають, що лише в такій орґанізації члени забезпечені, де більше платять місячно а не там, де більше членів. Не там будеш ситий, де більше писків, але там, де більше поживи.

З. Ґовда. чл. „Р. Н. С“.

VIII.

Свого часу бувъ поданый у „Свободѣ“ проектъ, щобы до Союза принимати такожъ Русинôвъ зъ Канады. Я думаю, що проектъ сей зовсѣмъ справедливый. Не разъ и не два Русины Канадійскѣ писали, щобы ихъ приняти до Союза, але ихъ просьбу вôдкидано. Чому? Чижь ихъ грошѣ не такѣ добрѣ якъ нашѣ, або чи они працюють въ бôльше небезпечныхъ роботахъ якъ мы? Зовсѣмъ нѣ, заняте Канадійскихъ робôтниковъ зовсѣмъ не бôльше газардовне якъ заняте Русинôвъ въ Сполуч. Державахъ, а на противъ. Они переважно фармеры, а фармерамъ, якъ звѣсно, не грозить таке небезпеченьство на каждôмъ кроцѣ якъ робôтникамъ фабричнымъ або копальнянымъ. Кромѣ сего фармеръ все на свѣжôмъ воздусѣ, ѣсть здорову ѣду, а черезъ те и жие довше якъ якій небудь робôтникъ.

Границя яка дѣлить насъ вôдъ Канады также не повинна тутъ бути перешкодою, бо границя ся бôльше фікційна, выдумана, якъ правдива. Вôдъ російскои Украины мы далеко, вôдъ Галичины и Угорщины дѣлить насъ море, не близько и до Бразилии — то чижь длятого маемо дѣлитись и вôдъ нашихъ безпосередныхъ сусѣдôвъ Канадійцѣвъ, що колись можуть бути ще горожанами того що и мы краю? Не дѣлитись а лучитись намъ треба, особливо тутъ на чужинѣ, де насъ такъ мало и де мы неначе капля воды въ морю высше вôдъ насъ культурныхъ народôвъ.

Та дехто може закинути менѣ, що еслибъ мы принимали Канадійцѣвъ до Союза, то Конвенція дуже много коштувалобы, бо треба бы за нихъ оплачувати дорогу и т. п. Правда, але и на се є рада. Вмѣсто уряджувати Конвенцію делеґатôвъ всѣхъ брацтвъ що мають высше 30 членôвъ, можнабъ робити Конвенціи окружнѣ, а головна Конвенція складалась бы лише зъ делеґатôвъ окружныхъ.

Розумѣю се такъ. Цѣла Канада и Сполученѣ Державы дѣлять ся на округи, примѣромъ такѣ: Бритишь Коломбія и Алберта оденъ округъ, Саскачеванъ, другій Манітоба третый, всхôднѣ Канадійскѣ провінціи можнабъ также подѣлити на 2–3 округи. Сполученѣ Державы можнабъ подѣлити на такѣ округи: пôвнôчно схôднѣ стейты оденъ округъ, Пенсилвенія твердого угля другій, мягкого угля третый, середущѣ стейты четвертый, захôднѣ пятый, полудневѣ шестый. (Подѣлъ сей можнабъ зробити и инакше, я тутъ подавъ лише для примѣру.) Кождый округъ, що мае неменче 1000 членôвъ мавъ бы право разъ на два роки удержувати свою дистриктову Конвенцію. Делеґатôвъ на окружну конвенцію выбрало бы кожде братство на тôй самôй пôдставѣ що теперь выбирае на головну Конвенцію и оплачувалобы кошта ихъ подорожи и удержаня.

Окружнѣ Конвенціи ухвалювали бы рôжнѣ постановы и выбирали бы одного лишь делеґата на головну Конвенцію, котрѣ тѣ постановы предкладали бы головнôй Конвенціи. Такій делеґатъ мавъ бы стôлько голосôвъ, що повноправныхъ членôвъ въ его окрузѣ. Єго розходы булибъ платнѣ зъ головнои касы. Въ сей спосôбъ головна Конвенція складалась бы лише зъ головныхъ урядникôвъ и окружныхъ делеґатôвъ. Черезъ се всѣ пустѣ балаканя и сварки, якѣ такъ часто мають мѣсце на головныхъ Конвенціяхъ, вôдбулись бы на Конвенціяхъ дистриктовыхъ; делеґаты окружнѣ приѣздилибъ вже зъ готовыми ухвалами свого округа и — головно, Конвенція моглабъ вôдбуватись не лише спокôйно, але и скоро та зъ менчимъ коштомъ, якъ доси. Такѣ окружнѣ Конвенціи малибъ еще и сю добру сторону, що на нихъ бувалибъ люде зъ близькихъ собѣ сторôнъ, котрѣ знають найлѣпше свои потребы и найлѣпше себе розумѣють, отже и свои жаданя могли бы ставити ясно и смѣло.

Отже мôй проектъ такій:

1) Принимати до Союза такожъ Русинôвъ Канадійскихъ.

2) Цѣлу Русь въ пôвнôчнôй Америцѣ подѣлити на округи, котрѣ вôдбувалибъ свои окружнѣ Конвенціи мѣсяць передъ Конвенціею Головною и высилали окружного делеґата на Конвенцію Головну.

Листъ изъ Старого краю

Що буде з виборчою реформою в Австрії?

— ось питанє, яке заставляє під сю пору кождого політика. Наслідком згоди між короною і коаліцією на Угорщині перед австрійским правительством вирину цілий ряд державних конечностий, які конче треба в парляменті полагодити ще перед виборчою реформою. І попало австрійське правительство в прикре положене, бо ті, що все голосували за державними конечностями, тепер злі на него за виборчу реформу, а ті, що домагають ся виборчої реформи, не будуть голосувати за державними конечностями, доки доля виборчої реформи непевна. Не маючи на кім оперти ся, президент мінїстрів бар. Ґавч почав переговори з сильними клюбами в парляменті. З Німцями й Чехами вдало ся йому дійти до ладу, але „Коло польське“ почало йому робити такі трудности, що він на кінець мусів подати ся до димісії.

Аби оперти ся на сильних парляментарних клюбах, бар. Ґавч задумав спарляментаризувати свій кабінет, т. є. замість дотеперішних міністрів урядників поробити міністрами послів — Німців, Чехів і Поляків. Але „Коло польське“ заявило, що згодить ся на виборчу реформу, вступить в особі своїх членів до кабінету і буде підпирати правительство тільки тоді, коли Галичина дістане 110 послів і коли буде розширена автономія Галичини. Розумієть ся, що з тих 110 послів малоби бодай 80 припасти на Поляків. Тепер почав ся торг. Бар. Ґавч давав уже 100 послів, але „Коло польське“ стало твердо при своїм і довело до того, що він, не могучи сповнити польських домагань, бо на них не згодили би ся Німці й Чехи, подав ся до димісії.

Цісар, як доносять ґазети, навіть не старав ся відвести бар. Ґавча від думки про димісію і по пару днях надуми приняв її, поручаючи утворене нового кабінету князеви Гогенльоге, теперішному намістникови Трієсту і бувшому намістникови Буковини. Додати треба, що анї про димісію бар. Ґавча, анї про покликане на президента мінїстрів кн. Гогенльоге офіціяльних повідомлень до тепер нема і треба опирати ся лише на донесених ґазет.

Ґазети називають кн. Гогенльоге „червоним князем“ і кажуть, що він є рішучим прихильником загального, безпосередного, рівного і тайного голосованя. Зазначити також треба, що коли кн. Гогенльоге був намістником Буковини, буковинський сойм перевів ріжні досить поступові реформи, так що між тими ріжними „високо і благородно вродженими“ кн. Гогенльоге мабуть не є найгіршим політиком.

Але все таки в політичних кругах запанувало прикре вражінє, що той президент мінїстрів, який відважив ся на проект виборчої реформи на основі загального, безпосередного, рівного і тайного виборчого права, мусів завдяки інтриґам „Кола польського“ уступити, а цісар навіть не старав ся задержати його на становищи президента мінїстрів. Се значить, що противники виборчої реформи в Австрії мають не аби-яку політичну силу, а двірським кругам зовсім не ходить о те, аби сповнити волю широких народних мас.

Що тепер буде з виборчою реформою, ніхто не знає. Аби її ухвалив ще сей парлямент і аби нові вибори відбули ся вже на підставі нової виборчої ординації, на се мала надія. Певне лиш те, що довго з тою справою вже не буде можна зволікати. Народи австрійської держави так глибоко відчувають потребу виборчої реформи, що її не зможе відсунути на дальший плян ніяке правительство. Зрештою треба ждати, що скаже новий презідент мінїстрів кн. Гогенльоге.

На Угорщині

вже відбувають ся вибори до сойму, з яких виходять послами майже самі члени коаліції, між иншими й теперішні мінїстри. В однім із попередних листів уже було згадано, що провідники коаліції, годячи ся стати правительством, обіцяли перевести виборчу реформу на основі загального, безпосердного, рівного і тайного права голосованя. Аби провідники коаліції — заступники інтересів мадярської шляхти й буржуазії, перевели справдї справедливу реформу виборчу, в се заздалегідь годі було вірити, а тепер маємо навіть урядові сьвідоцтва, як та реформа буде виглядати. Мінїстер справедливости Польоні заявив своїм виборцям на передвиборчих зборах, що хто хоче мати на Угорщині право голосованя, мусить бути **Мадяром і патріотом**, та що право голосованя не може бути залізним листом для підкопуваня основ угорської держави, родини, та сьвятого права власности. Такі менше-більше заяви поскладали й инші мінїстри. Значить, не-мадярські народи не дістануть права голосованя на рівнї з Мадярами, а і з Мадяр ті, що хотїли би „підкопати основи держави, родини і сьвятого права власности“, т. є. ріжні революційні елементи, будуть якимсь чудом виключені від права голосованя. Так то буде виглядати мадярська виборча реформа на основі **рівного** права голосованя!

2 Мая 1906. М. Л.

Отворенє російского парляменту.

Минувшого тыжня, въ Четверъ, 10 Мая, зôставъ отвореный російскій парляментъ — „Государственна Дума“, и тогоже дня розпочала ся перша сесія тогожъ парляменту, засѣданємъ, на котрôмъ вôдôбрано вôдъ послôвъ присягу на вѣрнôсть цареви и выбрано презідію парляменту. Саме вôдкрыте „Государственнои Думы“ вôдбуло ся въ царскôмъ т. зв. Зимовôмъ Дворци, куды прибувъ царь зъ Царского Села, де перебувавъ черезъ 15 мѣсяцѣвъ, оточеный сильнымъ кордономъ вôйска, що забезпечувавъ его вôдъ бомбы, яка все була готова привитати его при першôй его стрѣчѣ зъ народомъ. И теперь опускаючи свою палату-„вязницю“, щобъ вôдкрыти „Государственну Думу“ не важивъ ся станути вôнъ передъ народомъ смѣло и безпечно а лише всѣвъ на паровець и поплывъ Невою до Зимового Дворця и ставнувши передъ самымъ Дворцемъ, впростъ не показуючись народови, ввôйшовъ въ палату, де его очѣкували вже послы, тамъ вôдчитавъ свою мову, що тревала лише 3 мінутъ и заразъ же зникъ, вôдплываючи назадъ до Царского Села, знова безпечный въ окруженю сильного вôйскового кордону — передъ „вдякою“ народу...

Промова, якою вôдкрывъ царь Государственну Думу, нѣчого розумного не казала — було се пусте балакане о тôмъ, що царь, мовлявъ, молить Бога, щобы Государственна Дума, яка мае творити вôдъ теперь новѣ законы для російскои державы, працювала зъ пожертвованємъ усѣхъ своихъ силъ, вѣрна цареви, династіи и... народови.

Таке пусте балакане и до того ще такъ въ собѣ противорѣчне, коли жадае вѣрности рôвночасно и цареви и — народови, розумѣе ся не могло нѣкого нѣ загрѣти а тимъ менше одушевити — и тому цѣлу ту царску промову, приняли послы много значучою мовчанкою, нѣ оденъ оплескъ, нѣ оденъ окликъ „урра“ — не вырвавъ ся зъ устъ послôвъ въ вôдповѣдь пустомельству царскому и царь, якъ и прийшовъ въ тишинѣ до салѣ, де були зôбранѣ послы, такъ въ такôй тишинѣ и выйшовъ — нѣ витаный нѣ пращаный представителями російскои суспôльности...

По тôй пустôй комедіи, по вôдходѣ царя — послы зôбрали ся въ Таврицкôй Палатѣ, яку переироблено на російскій парляментъ и тамъ по зложеню примусовои присяги на вѣрнôсть цареви, выбрали президентомъ Государственнои Думы московского професора університету Муромцева. Новый президентъ обнявши провôдъ казавъ сейчасъ вынести ся зъ салѣ усѣмъ царскимъ посѣпакамъ-чи-

новникамъ, що були повпихали ся до салѣ и давъ голосъ звѣсному борцеви о конституцію Петрункевичеви, котрый сейчасъ й внѣсъ, щобы Государственна Дума зажадала ревізіи новои обчѣмхчанои „конституціи", и загальнои амнестіи для всѣхъ політичныхъ вязнѣвъ. Се, що Петрункевичеви поручено першому промавляти на першôмъ засѣданю російского парляменту, було явною демонстраціею проти царя, бо саме той Петрункевичь и бувъ тимъ, що передъ 12 лѣтами, при вступленю Миколая II. на тронъ, жадавъ надана конституціи, та тодѣ Миколай II. назвавъ се „пустою мрѣею" — и казавъ его выслати въ Сибѣръ.

Внессне Петрункевича принято гучными оплесками и се перше засѣдане на тôмъ й закончено.

Слѣдуючого дня вôдбуло ся перше засѣдане „Высшои Палаты" т. зв. „Державнои Рады", котра на ровнѣ зъ „Государственною Думою" мае укладати новй законы и безъ згоды котрои нѣякй законы, ухваленй въ Государственной Думѣ, не можутъ бути навѣть предкладанй цареви до затвердженя. Є ее палата, утворена умысно на те, щобы спиняти роботу Государственнои Думы и всѣмъ заходамъ коло поступовыхъ реформъ, якй схотѣла бы завести Государственна Дума, вôдъ разу скрутити каркъ. Та „высша" палата складае ся зъ самыхъ найвысшихъ чиновниковъ, князѣвъ, ґрафовъ, капіталістовъ, по половинѣ именованыхъ царемъ а по половинѣ выбираныхъ найбогатшими людьми въ державѣ и цѣлымъ своимъ складомъ мае представляти опору для всякои реакціи въ еѣ борбѣ проти поступовымъ змаганямъ россійскои суспôльности.

Подѣлъ російского парляменту на тй двѣ палаты: „нисшу" и „высшу" — се правдиве нещасте для будуччины Росіи — для еѣ свободы и розцвѣту. Се два вôдрубнй свѣты, якй не маютъ нѣчого спôльного зъ собою и утворенй суть на те, щобы взаимно себе поборювали и щобы зъ сего корыстали темнй царскй духи и правили дальше самовôльно, якъ за часôвъ передъ выборенемъ сеи „куцои" конституціи... И першимъ завданемъ представителѣвъ російскои суспôльности, пословъ, Государственнои Думы буде — безусловно довести до зненсеня сеи „высшои" палаты а Государственну Думу пôднести до одинокои и безперечнои законодавчои институціи російскои державы. До сего й взываютъ російскй часописи, сего жадае уся свободолюбива часть російскои суспôльности, за симъ й заявила ся велика бôльшôсть послôвъ Государственнои Думы.

— „СВОБОДА" посилае грошѣ до всѣхъ частей свѣта по той самой цѣнѣ, що всякй чужй агенты. Грошѣ доходять до краю за 12 днѣвъ. Чого волочитьсь по чужихъ, коли свои могутъ васъ такъ само обслужити. Адресуйте:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

О. Данило Танячкевич.

На галицькій Україні зійшов до гробу небуденний чоловік. Оден з найщирійших і найбільше сьвідомих Українців — великий приятель, опікун і дорадник мужиків. Вельми діяльний член українських товариств — чоловік, котрий до самої смерти стояв на сторожи зневажаних прав простолюдина в Галичині. О. Данило був в 60 роках, проводиром гуртка молодіжи семинарицкої, котра одушевлена високими ідеями Шевченка гуртовала і академічну і гімназіяльну молодіж в одну сьвідому українську фалянґу. З тих часів вийшли такі люде, як Желихівский, Заячківский, Борковский і другі. Своїм високим ідеалізмом згуртовав о. Данило горячу молодіж в одну громаду і був еї душею. В тих тих часах датуесь его знакомість з Федьковичом — опісля з Драгомановом і другими визначнійшими Українцями.

В 70 роках займав небіщик дуже видне місце в кругах епархіяльних. Єго численні брошури „Скажім собі правду в очи", „Церковний Маґазин" і другі були покликом не без успіху до духовеньства, котре під той час усю свою енерґію було звернуло на непотрібні і коштовні подорожі до Риму. В 90 роках, будучи послом до Відня — вступав справи цілого руского народу, а особливе заняв ся був незавидною долею сиріт і вдів по сьвящениках. Послідними роками, хоч знеможений ріжними лихоліттями і фізично хорий, цілою своєю душею прилягае до з'організованя зарібкової еміграції до Прус і видить в ній велику далеко сягаючу полекшу для дрібного, покривдженого хлопского господарства.

Я не компетентний характеризовати — діяльність сего незвичайного чоловіка, але кидаючи із-за Океану грудку землї на ніколи незабуту могилу покійника — хочу для его памяти згадати кількома словами про мою знакомість з небіщиком.

Я будучи еще сельским хлопцем дуже часто служив до Сл. Божої небіщикови в Утішкові. Будучи в гімназії я дуже часто перебував в Закомари і там перечитував твори Куліша, Квітки, Шевченка, Федьковича і других. Ніколи не забуду, як ми Золочівці зібравши ся раз на Різдвяні Сьвята в Пітричах у о. Чемериньского, чекали на о. Танячкевича. Було нас тогди чотирох: Іван Левицкий, Юліян Чемериньский, Михайло Струміньский і я. Пізно вечером, піхотою в подертім кожусі прийшов о. Данило і того вечера нам хлопцям розясняв ріжниці між українскою а великорускою нацією. У нас та лекція була рішучою на ціле жите. Він говорив правду — а вона мусіла мати рішучий вплив на молоді уми.

Вже як студент теольоґії — дуже часто перебував я в домі небіщика. Тогда я вже его ліпше розумів. Була се душа глибоко релігійна, Українець не провінціональний, але з широкими поглядами — чоловік гуманний, котрий забув себе — свою родину — а жив для цілого українського народу — для цілого людства. Не забуду ніколи его клясичної проповіди на моїй першій Сл. Божій в рідним селї Утішкові. Не забуду ніколи его директив на дорогу до Америки. Коли я був в Канаді, часто я переписовав ся з небіщиком. Єго погляди на еміґрацію до Канади не годились з моїми поглядами. Небіщик був противний всякій масовій еміґрації — він стояв за зарібковою еміґрацією і для того здаесь так одушевляла его зарібкова еміграція до Прус.

Послідний раз я одержав письмо від небіщика, коли галицкий Митрополит на приказ пропаґанди відкликав був нас кількох сьвящеників зі Сполучених Держав.

Сих кілька слів вважаю я за потрібне докинути із-за моря, щоб доказати, як велика і всесторонна була діяльність покійника, котрого люде не розуміли, але історія певно его зрозуміе.

Нестор Дмитрів.

Сан Франсиско.

Страшний землетрус, який недавно навістив San Francisco належить до найбільших того рода нещасть, які лиш історія сьвіта замотувала. Нещасте вже проминуло, вже і заходять ся коло відбудованя міста, а сьвіт еще не отряс ся з великого жаху. Ану-ж землетрус знова повторить ся, кажуть деякі, пощо нам відбудовувати місто, пощо нам сипати міліони долярів на нові будівлї, коли кождої хвилї невидна сила підземна може потрясти землею і знова зруйнувати весь наш добуток, та забрати жите наше та милих нам осіб. Однак таких що так кажуть е мало, а більшість горожан всею енерґією забрала ся відбудувати нове місто, котре мае бути далеко красше від старого зруйнованого. Будівничі не то з цілої Америки, але з цілого сьвіта з'їжджають до San Francisco і готовлять пляни нових величавих будівель. Они кажуть: 1755 року страшний землетрус знищив цілковито місто Лісґону в Портуґалії, де серед румовища знайшло смерть 40.000 народа. Однак на місци зруйнованої Лісбони стануло нове далеко красше місто, а землетрус до нинїшного дня там не повторив ся, треба отже і нам пійти за приміром Лісбонців. Роботи коло відбудови San Francisco потревають около пять літ, а часописи покликують підприемців щоби піднесли платню робітникам та не використовували тих нуждарів, що найбільше потерпіли від землетруса.

Вже хто як хто, але правдоподібно найбільше потерплять на тім нещастю заведеня асекураційні, котрі мусять заплатити многі міліони відшкодованя. Пишуть часописи, що кілька таких заведень збанкротуе. З другої сторони асекураційні заведеня кажуть, що они не обовязані платити відшкодоване за шкоду нанесену землетрусом, а як показуе ся, много будівель зістало у перше землетрусом знищених, а відтак доперва займили ся огнем.

Як доносять часописи, нещасте було-би далеко більше, якби не притомність ґен. Фунстона, котрий з війском кинув ся на поміч нещасним. Вид з'орґанізованого війска много причинив ся до піддержаня на дусї потерпівших. Многі часописи хвалять успішну діяльність ґен. Фунстона ще і з того взгляду, що він сейчас казав видати бездомним горожанам військові шатра, постіль а навіть поживу з військових маґазинів.

Нема нич злого, щоби на добро не вийшло, пишуть многі часописи. Знищив землетрус San Francisco вибудуемо нове місто, але вже без „Китайської діяльниці" того місця розпусти, яку лише ледача думка людська видумати була годна. Як звісно, в San Francisco, одна дїльниця міста була виключно замешкала через китайців, котру і називали „Chinatown". Місце се було переповнене домами розпусти, ріжних змислових забав, шулерні, опіюм і так дальше без кінця.

Вже від найдавнійших часів накликували публика та часописи, що се сором для цивілізованого сьвіта зносити таку пору в San Francisco. Однак заходи поліції нічого не помагали, бо проворні косоокі китайці добре уміли стеречи ся поліції, ховають ся по підземних норах і т. д. Доперва тепер підчас землетруса ся китайська дільниця зістала перемінена в купу румовища. Рада міста San Francisco постановила на місци китайської дільниці заложити міський парк.

Як несподівано досягло нещасте те місто, так несподівано наспіла поміч від горожан цілої Америки. А поміч та е так незвичайно скора і обильна, що справді історія сьвіта не знае другого подібного випадку. Коли подумати, що впротягу одного тижня зібрано добровільних жертв аж 14 міліонів долярів, (до тепер зібрано над 20 міліон. дол.) коли подумати що цілі потяги везли до Сан Франсіско поживу, одяги і іньші потреби для потерпівших, то справді річ се нечувана, і можлива тільки в Америці в тім найбогатшім краю сьвіта. А яка зарозумілість у Американцїв на свою власну силу. Коли вість про страшне нещасте в San Francisco дійшла до Европи, европейські держави урядили складки на підмогу потерпівших Американців, то президент Рузвелт рішучо заявив, що уряд Американьский не прийме жадної підмоги бо самі зможуть дати поміч потребуючим в своїм краю, а если чужосторонні краї хочуть дати підмогу, то могуть свої гроші післати на руки приватних товариств. І слова Рузвелта аж надто справдили ся. Звісна річ, що коли пару неділь перед тим Везувій зруйнував много італійських осель, Америка післала значну суму грошей на підмогу потерпівшим Італійцям, котрі то гроші, італійське правительство розуміе ся приняло з великою подякою.

Так отже нещасте в San Francisco дало спосібність Американцям показати перед сьвітом свое безконечні богатство і охоту нести поміч потребуючем.

На Боевий Фонд в Галичині

злoжили:

I) **На руки ред. „Свободи":**

1) З Holyoke, Mass. зложили на руки Михайла Белї для партий радикальної і соціялістичної.

По 1 дол.: Михайло Беля, Михайло Зятик, Іван Яцишин. Стефан Ключка, Іван Сташко.

Йосиф Бак 50 цнт.

По 25 цнт.: Юрій Ундрік, Гаріліон Бішко, Ілько Бішко, Михайло Адамчик, Ілько Бак, Іван Хріпак, Ілько Матица, Осип Бабяк, Семеон Довгань, Стефан Ґуляш.

По 10 цнт.: Прокіп Копча, Стефан Чижик. Разом $8.20.

2) З Cochrane Alta., Канада.

Іван Харик 2 дол.

По 1 дол.: Спиридон, Харик, Стефан Сусь, Іван Савчук. Разом $5.00.

3) З Монтріол, Канада Товариство „Опіка Переселенців" $5.00.

4) З Scranton, Pa. К. П. на соц. дем. 1 дол.

5) З Letellier, Man. Матій Манастирский 25 цнт.

6) З Винипеґ, Ман. о. Я. Крет 50 цнт.

7) З Нортгемптон, Па. Тарас Кокоцкий і Петро Шишка сколектували $50.50, колекта въ церкви $16.00, Теод. Федько, кол. $7.00, проча колекта $41.00, разом $114.50.

Поіменний виказ жертводателів:

a) о. Н. Дмитрів 25 дол.

По 5 дол.: Йосиф Ґеренда, Г. Онущак.

По 2.50 дол.: П. Лозиньский, П. Роскош.

Іван Присташ 1 дол.

Разом $41.00.

b) По 2 дол.: Марко Шеремета.

По 1 дол.: Василь Мельник, Тарас Кокоцкий, Іван Андрусишин, Тимко Мерещак, Миколай Луцик, Яков Демко, Павло Бомба, Гриць Бомба, Василь Грім, Петро Шишка.

По 50 цнт.: Катерина Хома, Стефан Іващук, Іван Лубянецкий, Дмитро Цалїк, Анна Цалїк, Миколай Цалїк, Адам Мудрий, Міхал Лубянецкий, Ілько Іващук, Василь Осичка, Дмитро Мудрий, Іван Кокоцкий, Андрух Пьонткевич, Міхал Радковский, Іван Дацишин, Василь Балита, Антошко Коцур, Павло Мазепа, Лука Ґонтарик, Василь Караім, Міхал Мазур рус. лат. обр., Гриць Яремка, Іван Хома, Павло Колодій, Ілько Синчишин, Федько Маґерка, Катерина Сичок, Федько Сичок, Василь Ткач, Василь Байда, Міхал Марцінюк, Іван Царик, Лукіян Химій, Іван Білик, Стефан Сікора, Роман Заморский, Микола Добан.

По 25 цнт.: Андрух Рубак, Петро Лубянецкий, Яков Радковский, Василь Іващук, Яким Лубянецкий, Стефан Видиш, Гриць Ґрех рус. лат. обр., Карп Дибка, Василь Питлик, Василь Запрілюк, Іван Ліпкевич, Стах Куць, Василь Мартинюк, Петро Клеман, Гриць Фармаґа, Семен Колодій, Ілько Коцур, Василь Заморский, Теодор Мазепа, Міхал Іванець, Антошко Коцур, Василь Карпович, Йосиф Батюк, Ілько Добан, Василь Коцур, Петро Клеман, Василь Збойчик, Іван Яремчук, Іван Левицкий, Левко Біловус рус. лат. обр., Максим Романюк, Андрух Слободзян, Ілько Бугай, Гринько Сінакевич, Семен Сінакевич, Стефан Заґебайло. Теодор Задворний, Олекса Заґебайло, Микола Палій, Стефан Ільов, Франко Трояновский, Онуфрей Каспер, Василь Джиґун, Іван Янковий, Антін Вавриків, Павло Вітчишин, Стах Гурман, Кирило Боґач, Прокіп Поліщук, Гриць Смик, Міхал Поселюжний, Теодор Поселюжний, Теодор Возенчук, Текля Назар, Кароль Муж, Данило Йосик, Іван Москаль, Максим Пьонткевич, Антін Дженджера рус. лат. обр., Ілько Мазур рус. лат. обр., Микола Кравчук рус. лат. обр., Петро Янковий. Міхал Крикливий, Гриць Кочап. Теодор Рочняк, Микола Стиранка, Гриць Костюк, Александер Мондляк, Данило Савич, Микита Кузьмин, Василь Химій, Зиновій Химій, Василь Кульбаба, Міхал Петрик, Міхал Ґроцкий, Миколай Олекса, Андрей Литвин, Федор Гришко.

По 10 цнт.: Стефан Дзюба, Андрух Ліхновский, Євдоха Радковска, Теодор Степчук, Кость Гришко.

Всего 50.50 дол.

c) У Марка Винарчика на хрестинах зложили на боевий фонд:

Теодор Федько 5.00 дол.

Петро Сидорак 1.00 дол.

По 25 цнт.: Гнат Москалів, Стефан Чемерис, Онуфер Баранчик, Марко Винарчик.

Разом 7.00 дол.

Сколектував Теодор Федько.

d) Колекта в церкви 16.00.

Разом 114.50 дол.

Сї гроші на бажане жертвуючих мають бути розділені так:

1) Для перших борців за волю в Лядскім 50.00 дол.

2) Для партії радикальної 15.00 дол.

3) Для партії соціял-демократичної 15.00 дол.

4) Для партії національно-демократичної 34.50 дол.

8) З Chicago, Ill. А. Олексів 50 цнт.

9) З Coleman, Alta. Вас. Романюк 25 цнт.

Разом	135.20
Попередно	221.55
Усего	356.75

Редакція „Свободы",
Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

II) **На руки Народного Комітету:**

1) З Billmeyer, Pa. П. Спірідіон Сімків прислав складку на боевий фонд 4.00 дол., а то так:

Спірідіон Сімків 1.50 дол.

По 1 дол.: Данніл Герґут, Федір Дикун.

Яцентий Садовский 50 цнт.

Попередно зложено	253.80
Усего	257.80

о. Ів. Велигорский,
25 Chestnut Str.
J 82 Yonkers, N. Y.

— Панъ Андрѣй Довбушь, членъ и бувшій урядникъ Руск. Н. Союза, также першій кураторъ церкви въ Лансфордъ, Па., выѣхавъ на якійсь часъ зо своею старою матерею до старого краю. Желае ему щасливои дороги и повороту цѣле братство Пр. Богородицѣ.

М. Т.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель — КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера ....А. Янковичъ MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
Е. Кобанъ....................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока....................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько...........................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко..............Mc Adoo, Pa
Ник. Домбровскій............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій...........Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ....McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачъ..................Mt. Carmel, Pa.

Головный організаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ" — одинока руско народна організація въ Америцѣ.

Принимае членовъ вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя.

Вступне после лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00,

Въ разѣ утраты: а) обохъ очей ногъ або рукъ $600.00,
б) однои руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,

Сли отець родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись также до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачі до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опосля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

ТЕОДОРЪ ХОВАНЕЦЬ членъ Р. Н. Союза вôд. 42 Passaic, N. J. упокоивъ ся ся 29 Апрѣля с. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины зъ села Бѣлична, пов. Н. Санчь.

ДИМИТРІЙ ЛИТВАКЪ, членъ Р. Н. Союза вôд. 98 Shenandoah, Pa. упокоивъ ся 18 Апрѣля с. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины села Высова пов. Горлицѣ.

Вѣчная память!

Ч. 773. КВІТЪ $221.82

на двѣста двайцять оденъ доларôвъ 82 центôвъ, котрі п. Юлія Гавришь Корба отримала яко посмертну запомогу по братѣ Семанѣ Гавришь зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Komlosa, Ungary, 22 Апр. 1906.

Юлія Корба,

Свѣдки { Хутко Григорій, Капишовскій Петро

Вôдъ Уряду Парафіяльного въ Комлоши Унгари.

Августинъ Лев.......
священникъ.

Ч. 799. КВІТЪ $50.00

на пятьдесять доларôвъ, котрі п. Февронa Болещакъ отримала яко надзвычайну запомогу на удержане фамілїи зъ Головнои Касы Руского Нар. Союза въ Америцѣ.

St. Louis, Mo., Apr. 25. 1906.

Февронa Болещакъ.

Свѣдки { Ал. Валевскій. Ал. Патрошь.

Вôдъ мѣсц. Уряду Р. Нар. Союза въ Америцѣ. Вôд. 14.

Григ. Копча, секр.,
М. Ридзикъ, предс.

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ВÔДОЗВА.

Брацтво св. Володимира въ Elizabeth, N. J. вôддѣлъ 65. Р. Н. Союза, буде приймати новыхъ членôвъ до Брацтва за половину вступного въ мѣсяци Маю сего року. Тôлько 50 центôвъ мѣсячно, а зъ тыхъ грошей дôстане кождый членъ въ часѣ слабости 5 доларôвъ на тыждень запомоги. Тожь не жалуйте тыхъ пару центôвъ на мѣсяць. Въ єдности сила! Мітинґи вôдбувають ся кождого мѣсяця по першôмъ въ недѣлю въ галѣ въ домѣ число 48 Washington Ave. Elizabeth, N. J.

Андрій Явилякъ, предс.
И. Кухаръ, касієръ,
С. Боберъ, секретарь.

Оголошене.

Сим подаємо до загальної відомости всім Русинам в окресности Smoke Run, Pa. що наше нове Брацтво сьв. Георгія ч. 135. Р. Н. С. буде приймати нових членів до Брацтва без вступного через два місяці а то: **Май і Юній.**

За уряд Брацтва ч. 135.
Осиф Керна, предс.,
Ант. Клим, секр.

Заява.

Товариство „Зоря" в Ню Йорку повідомляє отсим всїх Русинів, що буде приймати нових членів в місяцю **Маю с. р. без оплати вступного.** Земляки! Вступайте гдомадно в члени сего найстаршого руского Товариства в Ню Йорку, що сьміло підняло прапор народний і мимо многих негод, трівко розвиває ся під зарядом печаливого видїлу. Єго каса зростає постепенно і підпомагає своїх членів в часї недуги. Вступ можна зголосити також на балю в дни 5 мая с. р.

А. Кашиньский, предсідатель.

Брацтво

о. Николая в Ню-арк, Н. Дж., відд. 133 Р. Н. Союза справляє дня 29. мая 1906 в Гали Івана Мех 255 Court Str **Баль**, полученний зі сьпівами і деклямаціями. Музика дуже добра. За добру услугу ручить Комітет Балевий

Любимець, предс.,
Новіцкпй, секр.

Повідомлене.

Увѣдомляемо всѣхъ Русинôвъ зъ околиць Ню-Йорскихъ, що Тов. „Запорожска Сїч" вôдд. 117 Р. Н. Союза, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Маю и Червню безъ вступного, а до Союза после статутôвъ. Дорогі братя, рускі робôтники! Вôдзиваемо ся до Васъ щирими словами и просимо Васъ щобысьте вступили до нашого Товариства. Се не велика оплата, бо лише 30 цнт. мѣсячного а за тыхъ 30 цнт. въ часѣ слабости дôстае членъ три дол. бенефіту тыжнево. Мітинґи у насъ вôдбувають ся въ трету суботу по першôмъ кождого мѣсяця въ 46 Ave. A.

КОМІТЕТЪ.

Повідомляємо

всїх членів Братства сьв. Мих. Ар. і Р. Н. С. від, 84 в Canonsburg, Pa. що надзвичайний мітинґ відбуде ся 20 мая в гали під назвою „Pike Hall"; на тім мітинґу будемо вибирати делеґата.

Іван Балоґа,
Іван Федан,
Мих. Малиняк.

Повѣдомлене.

Повѣдомляю отсимъ членôвъ Брацтва св. Димитрія, вôдд. 91 Р. Н. Союза, що дня 20 мая с. р. вôдбуде ся мітинґъ брацкій въ гали Дмитра Порады о год. 2-ôй по полудни. Є дуже важні справы до полагодженя, а найважнѣйша — выбôрь делеґата на IX голов. Конвенцію Р. Н. Союза. Хто зъ членôвъ не явить ся, заплатить $1.00 кары.

За Урядъ Брацтва въ McKees Rocks, Pa.
Филипъ Кавалко, секретарь.

Мітинґ

Брацтва св. Іоана Хрестителя в Scottdale, Pa., відд. 36. Р. Н. Союза. відбуде ся д. 20-го с. р. в гали Петра Кулепиша. Кождий член має явити ся. Хто не прийде, заплатить 25 цент. кари, а урядник 50 цент.

Михаіл Пинковский. секр.

Повідомляємо

отсим усіх Братів, членів відділу 120 Р. Н. Союза в Spangler, Pa. що дня 6 мая с. р. на річнім мітинґу Братства який відбув ся в гали Міколая Олекси, вибрано нову Раду, до котрої війшли: Стефан Древняк, предсідатель, Лешко Ґуфрій, заступник предс., Іван Ґуфрій, секретар, Михаіл Белей, заступник секр., Матій Смарщ, касієр, Антошко Біґеджа, контрольор каси, Палко Костура, дозорця хорих, Захаріян Гриник, заступця, Василь Ґлухъ, капітан.

Рôчный мітинґъ.

Даю до вѣдомости всѣмъ членамъ Брацтва Св. Йоана Хр. вôдд. Р. Н. Союза 121. въ Trenton, N. J. що рôчный мітинґъ вôдбуде ся дня 3-го Юнія въ Недѣлю, въ рускôй парафіяльной школѣ, на розѣ Green и Malonian Str. На тôмъ рôчнôмъ мітинґу будемо обрахувувати касу и выбирати урядъ, тому кождый членъ мае явити ся, кромѣ тыхъ що суть въ роботѣ. Котрый членъ не явить ся, безъ важнои причины, и не заявить ся въ секретара, заплатить 50 центôвъ кары, а урядникъ $1.00. Такожь обовязкомъ кождого члена є припровадити на мітинґъ хочь одного нового члена. Братя Русины, особливо тї що мешкаюте въ Trenton, N. J а не належитє до жадной орґанізаціи и не даєте о собѣ знати, звертаю ся до васъ и кличу: приходѣть до насъ, и впишѣть ся до Брацтва и до Р. Н. Союза! Не вôдкладайте на познѣйше, бо нѣхто не знає кого яке нещастя чекає. Богато є такихъ що кажуть: На що менѣ орґанізаціи! Платити — не знати кому! лѣпше склянку пива выпити! А коли єго постигне яке нещастя, то тодѣ жалує... Але то вже за пôзно! По смерти покаяня нема! Тожь приступайте доки ще часъ до Брацтва и до Р. Н. Союза! „Союзъ" платить 600 дол. за мужа а 300 за жену посмертного.

Иванъ Паславскій, секр.

Оголошене.

Прошу усїх членів Читальнї імени Т. Шевченка в McKees Rocks, Pa. щоби частїйше приходили до Читальнї як до тепер, бо тепер є дуже вигідний час. Декотрі члени читальні вимавляють ся, що не могуть часто приходити бо не мають часу. А я знаю, що поза робочими годинами маєте дуже богато часу і то цїлком вільного, чомуж не приходити? Дорогі Братя читальники а взагалі усі старші і молодші! Ви повинні знати, що наука се великий скарб для нас і для наших поколїнь. Хто читає той учить ся, знає як другі народи жиють, як поступають в просьвіті і культурі. Отже не будьмо і ми по заду. Повідомляю усїх Братів Русинів, ту в нашій місцевости, що тепер спровадилисьмо до читальнї богато нових книжок і часописей зі старого краю. Маємо дві щоденні часописи: „Дїло" зі Львова і „Громадську Думку" з Кієва; тижневників три: „Гайдамаки", „Громадский Голос" і „Свободу", Маємо також свої американьскі видавництва: „Свободу", „Пастиря" і книжочки імени А. Бончевского „Читальню". Газети дуже цікаві і поучаючі. Лише прийдіть а переконаєте ся, і при тій нагоді довідаєте ся про вашу родину і фамілію в старім краю, а що найважнїйше будете читати як весь наш нарід в Галичинї тепер борет ся за загальним безпосередним рівним і тайним виборчим правом, як збирає усі своЇ сили і стає до борби зі своїми ворогами і гнобителями Ляхами, котрі висисають остатню каплю крови із него. Они збирають ся уже від довшого часу на великі Віча і довірочні збори, котрі єще не скоро скінчать ся і радять, як би вибороти собі лучшу долю. Отже за Їх примером лучім ся і ми дорогі братя! Читаня в „Читальнї" відбувають ся від 1-го мая 3 рази в тижни: в Понеділок, Середу і в Пятницю. Прошу, сходіть ся громадно. Єще одно: Повідомляю єще тих членів нашої „Читальнї", котрі мають в „Читальнї" довг, щоби старали ся як найскорше читальнї заплатити бо знаєте що і Читальня грошей потребує на всїлякі читальняні видатки. Також прошу тих членів котрі від довшого уже часу мають у себе книжки пожичені в „Читальнї" щоби ті книжки звернули, бо тепер треба зробити порядок зі всею бібліотекою а також богато книжок мусимо дати до оправи.

П. Прешляк, пред. читальнї.

Великій Баль

уряджує Братство св. Космы и Дамяна въ Ansonia, Conn. Баль вôдбуде ся дня 30 Мая въ German Hall на Maple Str. Початокъ о 1 годинѣ по полудни, вступъ 25 цнт. вôдъ особы. На той Баль запрашаемо всѣхъ Русинôвъ и Русинокъ въ Ансонїє, Дерби, Шелтон, и Сийморъ щоби радо прибули и разомъ зъ нами забавили ся. На тôмъ Балю будемъ принимати новыхъ членôвъ безъ вступного, вôдъ 20 лѣтъ до 30, а вижше 30 лѣтъ за половину. Членомъ нашого Братства може бути мужщина и женщина. Тому кличемо до васъ Братя и Сестры: користайте зъ нагоды. Хто схоче приступити до нашого Братства на Балю, зволить зголосити ся до секретаря Василя Грибѣника. Секретарь васъ впише и заразомъ буде выдавати Декляраціѣ. Наше Братство єсть еще молоде, але въ часѣ хоробы выплачуе $5.00 тыжнево а вкладка мѣсячна тôлько 25 цнт.

Вôдъ Уряду
Михайло Майричъ, предсѣдатель,
Тимко Пѣркотъ, касієрь,
Василь Грибѣникъ, секретарь.

Великий Баль

устроює Братство сьв. Іоана Крестителя на Black Rock, Buffalo, N. Y. дня 29 мая 1906 року в галї Марцїнковского ч. 432 Amherst Str.

Дорогі Братя і Сестри! Сим запрошаємо вас щобисьте прибули як найчисленїйше на сю забаву. Забава розпічне ся о 7.30 годинї вечер, а понеже другого дня, т. є. 30 мая, припадає американьске свято, Memorial Decoration Day, то будемо мати вільний час до забави аж до рана. Сей вільний день від працї дасть нам час спочинку по балю. Прибутьте братя і сестри як найчисленнїйше, а певно забавите ся до волї. Сподїємо ся, що не відмовите нашій прозьбі, і численно прибудете на баль. Вступ для мужчин 25 цнт. Буде грати дуже добра музика. За добру забаву ручить комітет.

Дмитро Котелець, предс.
Гр. Видиш, секретар.

Великий Баль

устроює товариство „Любов" в Филаделфії, Па. дня 29-го Мая 1906 року в Washington Hall, 523—5 S. 4th Str.

Дорогі Братя Русини! Сим запрашаємо вас о найчисленнїйше прибутє на сю забаву. Забава розпічне ся о 7-й годинї вечер, а понеже другого дня т. є. 30 Мая припадає американьске сьвято (Memorial Decoration Day) то будем мати вільний час до забави аж до рана. Сей вільний день від працї дасть нам час спочинку по балю. Прибудьте, братя і сестри, як найчисленнїйше, а певно забавите ся до волї. Сподїваємо ся, що не відмовите нашої прозьби, а численно прибудете на баль.

Вступ: мужчини 25 цнт., женщини 10 цнт. Буде грати найлїпша музика. За добру забаву і за братерске привитанє ручить — КОМІТЕТ.

Баль!

Перший Великий Баль устроює комітет парохияльний в Ню-Арк, дня 9 Юнія 1906. Баль розпічне ся о 7 і пів вечером, в гали Івана Меха, 255 Court St.

Дорогі Братя Русини, з Ню-арк і околиці! Сим запрашаємо всїх вас як найчисленнїйше прибути на той баль. Се в суботу випадає, а понеже на другій день недїля, можем відпочити довільно. Прибудьте Братя і Сестри а певно забавите ся до волї і не пожалуєте за тим, бо будуть ріжні деклямації, і засьпіваєм собі на чужинї народні пісні. Покажім Братя і Сестри що ми Русини і не встидаєм ся свого.

Сподїємо ся, що не відмовите нашій прозьбі і численно прибудете зі всїх сторін на баль.

Вступ 25 центів. Буде грати найлїпша музика. За добру забаву і за братерске привитанє ручить комітет

Н. Кухта предсід.
І. Кецко, секр. парох.

Великій Пикнікъ

устроює Рускій Молодечій Клюбъ Поступовый въ Болдвинъ Паркъ на Болдвинъ Евеню, Джерзи Сіти, Н. Дж. Въ Вôвторокъ дня 29-го Мая 1906. Початокъ о годинѣ 1-ôй по полудни.

Вступъ вôдъ особы 25 центôвъ.
Дмитрій Ванько, пред.,
Михаилъ Келичава, секр.
Лукачъ Павелчакъ, касієрь.

Великій Баль.

Братство Пресвятои Тройцѣ въ Бруклинѣ, устроює дня 26 мая 1906 року, въ Cecilia Hall, 101—103 Grand Str. великій Баль, на котрый отсимъ дорогі Братя Русины запрашаемо васъ. Прибувайте якъ найчисленнѣйше на сю забаву. Забава розпôчне ся о 7-ôй годинѣ въ вечорь. Прибудьте Братя и Сестры якъ найчисленнѣйше а певно забавите ся до волѣ. Вступъ 25 цнт. Буде грати найлѣпша музика. За добру забаву и за братерске привитане ручить Комітетъ. Такожь на тôмъ балю буде приймати ся новыхъ членôвъ безъ оплаты вступного.

16-21 И. Пашковскій, секретарь.

Баль

полученый зъ спѣвами и деклямаціями выконаными членами тов. спѣв. „Боянъ" на доходъ гр. кат. рускои церкви св. Церкви св. Юрія въ Ню-Йорку устроює комітетъ парохіяльный **19. мая с. р. (въ суботу)** въ Grand American Hall 7—9 Second Ave., на котрый такъ мѣсцевыхъ якъ и доохресныхъ Родимцѣвъ щиро запрашае вже вôдъ теперь. Початокъ о год. 8. Вступъ 25 цнт.

13— Комітетъ.

Де є?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенѥ напередъ.

Іван Лінцус, родом з Стальової, Кросняньского повіту в Галичинї. Два місяцї тому назад був в Ганновер а потім пішов до Йоганставн і від тогди слух по нім загинув. Хто би о нім знав або він сам, зволить написати менї на адресу:

Nykola Galayda,
Alden, Pa.

Хочу женитись.

Шукаю чесної руской дівчини в вїцї від 24 до 28 лїт, яка знала би по руски читати і писати. Я маю лїт 29. Роботу маю сталу в готели, а готівки грошей 900 долярів. Походжу з Галичини, з повіту Горлицького. Котра з дївчат хотїла би вийти замуж за мене зволить прислати менї свою фотоґрафію а я на жаданє пішлю свою.

Адреса: John Rachwalski,
709 Sarah, St., S. S. Pittsburg, Pa.

Хочу женити ся.

Шукаю дївчину від 16 до 19 лїт, котра знала би говорити і писати по англицки і писати і читати по руски. Я є Русин, із Буковини, з села Онута, Кіцманецкого повіту, маю 22 лїт. Маю сталу роботу, беру $2.35 на день, як зиму так лїто а готівки в грошах маю 300 долярів. Котра із дївчать хотїла би за мене вийти, зволить прислати свою фотоґрафію а я на жаданє вишлю свою. За грошї не питаю.

Nich. Woroniuk,
P. O. Whitemouth, Man. Canada

Хочу женити ся.

Глядаю дївчини, римо-католички, щоби з нею оженити ся. Єсьм кавалїром і маю 25 лїт. Єсьм машиністою і маю 85 долярів на місяць. Котра дївчина хотїла-би за мене вийти, зволить прислати свою фотоґрафію а я на жаданє пішлю свою.

Адресъ:
Mr. Pawl Jeriek,
Bow, Wash.

На продаж!

Маю на продажь два лоти і дім добре впорядженний, 24 стіп довгий і 16 широкий, кухня прибудована, довга 16 стіп, широка 14. Комора на боцї прибудована 10 стіп — квадратова. Дім є з обстерсом і можна тримати людей на бордї — 24 до 30 осіб. Студня коло хати. Близько дому є 5 камінних фабрик, коло котрих можна мати добрий бизнес. Жадаю $1,500.

Зголошуватись на адреу:
Wasyl Maleachan,
Box 35. Stonewall, Man. Canada.

— Впишѣть ся до „Читальнѣ". Лише 1.50 дол. на рôкъ. За тї грошѣ будете доставати одну цѣкаву книжочку кождого мѣсяця. Адресуйте:

CZYTALNIA,
Box353, Scranton, Pa

ДОКТОР ВІД ЗУБІВ

говорить по руски, польски, німецки, англїйски

DR. M. S. BRESCH 14-
209 Washington Ave., Scranton, Pa.

Кождый Русинъ повиненъ мати Исторію Руси

Кто пришле 1 дол. получить „Исторію Руси" и Календарь.

Адреса: D. Saley 719
901 Stratford Ave.,
Bridgeport, Conn.

Дописи.

З Dickinson, N. Dak.

В числї 11-ім ню-йорской Брехнї було заявлене від о. Іоана А. Заклиньского, що він не робив так як писала „Свобода" в числї 9 ім, а що противно є добрий і гречний душпастир. Отже наші фармери з Дикинсон, Н. Д. мусять па то дещо відповісти, бо той власне „душпастир" перебував в нашім стейтї, і кождий ту знає, що варта та єго хвальба.

Як би ми хотїли всьо описати, як поводить ся о. Заклиньский на парафіях, то не списалиб сего і в кількох числах „Свободи". І ми лише о однім повідомимо чит. „Свободи" за о. Заклиньского. Як ми купили у себе цминтар, то о. Закл. почав засипувати нас листами, щоби ми єго запросили до себе на посьвячене цминтаря. Кождий наш фармер гадав, що о. Закл. є гр. кат. душпастир і можливий чоловік, як кождий инший, і ми запросили єго на посьвячене. І показало ся, що о. Заклиньский не лише до пива, але і до грошей є добрий. Кілько вже там казав собі дати пива і кілько там єго випив — про се вже не буду писати, але се таки напишу, що за посьвячене цминтаря і за подорож казав собі заплатити $15. а на пиво $5. І за цїлий час як у нас був про нїчо більше не говорив, як лише про доляри. Анї одної проповіди за цїлий той час, який був у нас — не чули ми від него, а все тілько питав за долярами і за борщем, а курки відсилав до Ню-Йорку.

Отсе коротко до відомости читат. „Свободи" про „душпастирску діяльність" о. Заклиньского за час єго побуту у нас в Дикинсон, Н. Дак.

Ник. Репетовский.

Crompton, R. I.

Въ 17 ч. »Свободы« написавъ на мене п. Болюхъ, що я вырѣкъ ся Русинôвъ и своеи церкви и ставъ Полякомъ. Я чую ся тимъ сильно скривдженымъ и прошу Редакцію „Свободы" помѣстити въ „Свободѣ" мою заяву, що я нѣколи не вырѣкавъ ся сего, що я Русинъ, анѣ не вырѣкавъ ся своеи церкви и не приставъ до Поляковъ. Я все бувъ Русиномъ, є нимъ и все нимъ буду и все любивъ и люблю Русинôвъ. Одного лише не люблю, а то п. Болюха, але єго нѣхто зъ Русинôвъ не любить и кождый єго вôдъ себе гонить, — бо є нехарный и нѣхто не хоче єго до себе на бордъ приняти. И я єго на бордъ не принявъ и вôнъ за те теперь на менѣ мстить ся и выписуе такі клеветы въ „Свободѣ". Тожь я всему тому перечу и кажу, що все те, що написавъ на мене п. Болюхъ є неправда.

Молявишинъ Иванъ.

З Fort William, Ont. Can.

Дня 28-го цьвітня с. р. о 11-ій годині в ночи погиб наш краян Никола Гайдук під колесами інджаю. Небіщик походив з Галичини повіту Гусятиньского Хоросткова, полішаючи бідну жінку і двоє сиріт на волю Божу і на ласку людску. Небіщик що йно приїхав 25-го цьвітня зі стар. краю і став на роботї в тутешнім порті, а переходячи треку, неспостережено зістав переїханий інджейом. Умираючи казав: „о том ся доробив", а прибувшій лїкар, допоміг му „дротом в серце" докінчити жите. Також стріткара розбила Айриша, пяного, дня 27-го цьвітня в сусїднім місті Порт Артур.

Збирайте жертвы на Боєвый Фондъ.

Потреба образків.

Просимо Русинів замешкалих в Сполучених Державах прислати нам образки руских:

1) домів,
2) бизнесів (сторів, готелів і т. п.),
3) шкіл,
4) перков,
5) цминтарів,
6) хорів,
7) банд,
8) братских походів,
9) весіль,
10) похоронів,
11) людий при роботі на колії, по майнах, брехах, фабриках, і в загалі на роботах, в яких роблять наші люде,
12) фармерских забудовань, знарядів, худоби, елевейтрів, млинів, словом всего, що ілюстровало би жите Русинів в Сполучених Державах.

Русинів замешкалих в Канаді, Бразилії і на Гавайских островах просимо присилати нам також фотографії представляючі повисше списані річи.

До кождого образка треба додати коротенький опис того, що представляє.

Писати треба лише на одній стороні паперу.

Прислані нам образки будемо друковати в „Читальни“, календари, а деякі і в „Свободі“, а коли збересь таких образків більша купка, буде можна надрукувати руско-американьский альбум, се є книжку з образками з руско-американьского житя.

Образки треба висилати на адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

По катастрофі в Курієр.

Цілий сьвіт находить ся тепер під впливом страшної події, котра своєю фантастичностію і неправдоподібностию далеко перевисшає сцени катастрофи в майнах, які денебудь коли лучали ся. По двайцяти днях побуту в засипаних майнах видобуто на дневне сьвітло 13 живих майнерів. Сю незвичайну подію описують ось як: Коли робітники з'їхали до майн і приступили до ратункової роботи, прибіг до наглядаючого роботу інжинера один дуже зворушений робітник і скричав: „На долині є 13 живих трупів, хотять видістати ся!“ Здивовані робітники кинули ся на ратунок і небавом видобули на верх 13, подібних до тіний, робітників. Один з вuратованих Немі, коли побачив соняшне сьвітло, почав пронизливо сьміяти ся, а майнер, котрий найбільше в тій невідрадній події відзначив ся, оповідав свої пригоди в той спосіб: „В хвили вибуху в майні почав я утікати на осліп, а по дорозі наткнув ся що найменьше на 150 трупів. Вкінци удало ся мені добічи до кінця штольні, де я побачив ще 12 товаришів, котрі там схоронили ся. В тій штольни повістали ми 8 днів. Відтак блукали ми по темних коритарях, шукаючи виходу і поживи. Лиш я один мав при собі годинник, і знав, як довго перебував в засипаних коритарях. Ми живили ся землею, корою з дерева, одним словом всім, що лиш можна було згристи. Одного вечера приблукали ми до якоїсь стайні і живили ся вівсом, який там знайшли, відтак їли мясо з напів зігнилих коний і пили з фляшок воду, на половину перемішану з власною мочію. Остатнього дня поділили ся ми на три громади, щоб шукати виходу, та натрафили случайно на струю сьвіжого повітря, але тут опустили нас сили і ми не могли волікти ся далї“. В тім страшнім моменті знайшли ратунок. Майнери оповідають, що майже цілий час докучала їм студінь і що шукаючи раз в раз виходу, майже нічого не спали. Лікарі мусїли вікна кімнати, в котрих поміщено уратованих, заслонити, бо з причини довгого побуту в темноті не могли їх очи зносити сьвітла. Поміж хорими а їх родинами розгривали ся потрясаючі сцени. Преса цілого сьвіту винує управителїв ратункової акції о недбальство. Знаходжені трупи виказують, що смерть наступила недавно, так що, колиб ратункова акція була проваджена енергічнійше, уратованих булоб далеко більше. Вина всего лежить головно на заряді копальні, бо мимо того, що робітники в великім числї зголошували ся до ратункової акції, управа не брала ся досить енергічно до ратованя, оправдуючи се тим, що по вибуху газів, мовляв, анї одна людина не могла лишити ся при житю. Аж коли прибула вестфальска поміч з Німеччини, почала ратункова акція поступати скоршим темпом. Однак і тут мимо запевнюваня уратованих робітників, що вони чули крики о поміч, по штольнях акція провадила ся головно в тій цїли, щоб згасити огонь і уможливити дальшу працю в копальнях. Отже не о ратоване нещасливих робітників розходило ся тут, лиш о ратунок зисків властителїв копальні. Аж тут 13 припадково уратованих! Годі собі справді уявити цілу ситуацію. Які страшні муки перебули сї „щасливці“, а мимо того вони повернули на сьвітло, лиш мабуть по те, щоб відновити біль, жаль і розпуки родин засипаних. Може! може! шепче собі кожда мати, жінка, діти. Може і „він“ ще живий, може і його можна ще живим побачити. І надія ся мов филя, перла товпи над отвори майн з виразом найбільшої ненависти до тих, котрі винні смерти найдорожших. Безпосередно по уратованю 13, натрафлено на кілька трупів, що виглядали як мумії. Лїкарі сконстатували, що смерть сих робітників наступила найдальше на 20 годин перед тим. І знов під'ем надії і зріст ненависти. В два дни по тім знайдено трупів, котрі не успіли ще зовсім застигнути. ще на пів теплих мерців. А скілько то було таких, що померли два, три, чотири дни перед тим як їх знайдено. Та не мож було їх завчасу виратувати, бо компанїстам важнійше було ратувати майни!..

Припадок в Курієр небувалий, а цікавий також із зглядів психольоґічних. Оден з майнерів оповідає прим., що йому цілий побут в копальні не видавав ся довшим як 48 годин і замічує, що цілий час пробув немов у полумінї. За мітне також і те, що в тій хвили, коли розходило ся о жите або смерть, ні оден із майнерів не хотів ратувати свого житя коштом житя своїх товаришів. Навпаки! Підчас цїлого побуту під землею жили зі собою незвичайно дружно; ділили ся покармом і помагали собі взаїмно.

Чоловік побідив зьвіря!

ЧИТАЙТЕ!

Хто пришле на „Свободу“ 2 доляры, той дôстане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, якй собѣ самъ выбере.

Хто пришле на „Читальню“ 1.50 дол., той дôстане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, якй собѣ самъ выбере.

Хто пришле намъ 2.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ часопись „Свободу“, або просвѣтнй книжочки „Читальню“, а кромѣ того дôстане въ дарунку прегарну книжку **„Жите Ісуса Христа“.** Книжка ся має 300 сторôнъ друку и 75 образкôвъ; оправлена въ сильне червоне полотно зъ золотыми вытисками. **Коштує 1.50 дол.**

Хто пришле намъ 3.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу“ або „Читальню“ а кромѣ того дôстане въ дарунку **Библію Старого и Нового Завѣта,** що має 1000 сторôнъ и **коштує 2 доляры.**

Хто пришле намъ 4.50 дол., той буде дôставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу“ або „Читальню“ а кромѣ того дôстане в дарунку **„Новый Завѣтъ“** въ церковнôй мовѣ зъ перекладомъ на нашу мову. Ся прегарна книжка має около 1000 сторôнъ и **коштує 4 дол.**

Списъ книжокъ, якй даємо въ дарунку:

* Америка ....15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и. ..15 ц.
Біблія Велика ....2 дол.
Борба клясъ и чому робôтники организують ся..........15 ц.
Весела книжочка зъ образками ...30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7..15 ц.
Дещо зъ исторіи православной міси въ Америцѣ..........10 ц.
Дещо про звѣрята..........10 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5..........15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога
Емігрант..........15 ц.
С. 6..........15 ц.
Жовнѣръ..........15 ц.
Журавлѣ..........20 ц.
Жите Исуса Христа..........1.50 дол.
* Жите, зарбки, організація и т. п. въ Спол. Державахъ..........15 ц.
Зубъ за зубъ..........15 ц.
* Казки про Жидôвъ..........15 ц.
Історія Руси зъ образками..........10 ц.
Капіталъ и праця..........15 ц.
* Книжка Рахункова..........50 ц.
* Календарь..........25 ц.
Марія..........10 ц.
* Многострадальный народъ, оглядъ исторіи украиньского народу....20 ц.
* Наверненый Грѣшникъ..........20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ..........15 ц.
Новый Завѣтъ..........4 дол.
Образки и загадки..........10 ц.
Оповѣданя..........15 ц.
Оповѣданя про заздрыхъ богôвъ...10 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія..........15 ц.
* Про нутро землѣ..........15 ц.
Подземні скарбы..........25 ц.
Покуса..........15 ц.
Псалтырь..........1 дол.
Ровнова Поляна, въ Русином..........10 ц.
Руско англійскій словарець..........25 ц.
* Релігійні вѣрованя старинныхъ народôвъ..........20 ц.
Смерть..........10 ц.
* Стародавні казки та оповѣданя..15 ц.
* Степовй люде..........15 ц.
* Страйкъ..........20 ц.
Тарасъ Шевченко..........15 ц.
Тимко Гаврилюкъ..........15 ц.
Унія въ Америцѣ..........20 ц.
* Хто въ чого жіє..........15 ц.
* Якй то є люде на земли, въ 20 образками..........50 ц.
* Якъ мужикъ ходивъ до царя правды шукати..........15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлясъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторôнъ, подає имена и людность 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1 дол.

Мапа Сполученыхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопы широка а 6 стôпъ довга (иншй продають по 5 дол.) у насъ лишь 2 дол.

Пишѣть Вашй замовленя на сѣй картцѣ:

Мѣсце, день, мѣсяць 1906

До редакціи „Свободы“ въ Скрентонъ, Па.

Посылаю Вамъ $.............., за що прошу высилати менѣ черезъ 12 мѣсяцѣвъ (тутъ треба написати, чи хочете „Свободу“ чи „Читальню“) ....

На дарунокъ прошу менѣ прислати слѣдуючй книжки:

	Цѣна дол.	Цѣна цнт.
Разомъ		

Мой докладный адресъ (имя и прозвище):

____

(нумеръ дому и улиця) ______________________________

(мѣсто и стейтъ) ______________________________

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Зъ замовленями спѣшѣть, бо такй дарунки не будемо довго давати.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Исуса Христа въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій зъ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторôнъ 992.

Цѣна 4 доляры.

J 83

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторôнъ 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грôшми посилати на адресу:
SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.